

vestnik

Letnik XXIX.

Celovec, petek, 12. april 1974

Štev. 15 (1654)

Vesele velikonočne
praznike
vsem bralcem,
sodelavcem
in prijateljem

vestnik

Dnevi spomina

Teden križnega pota kot simbol trpljenja in ponižanja ter vstajanja kot simbola preporoda in novega življenja sovpada letos z obletnico, ki nas posebno živo spominja, da smo tudi koroški Slovenci morali hoditi pot trpljenja in ponižanja. V teh aprilskih dneh leta 1942 so z množičnim izseljevanjem slovenskih družin začeli uresničevati že dolgo prej pripravljene načrte za „dokončno rešitev“ koroškega vprašanja — za izbris slovenskega življa na Koroškem.

Ali pa smo koroški Slovenci doživeli tudi svoje vstajanje v novo življenje? Seveda smo ga, ko smo se uprli smrtni obsodbi in se z orožjem v roki borili proti krivici in nasilju. Kot zmagovalci smo izšli iz zadnje vojne in člen 7 državne pogodbe je pridobil, ki smo si jo priborili za ceno trpljenja, preganjanja in številnih žrtv, ki smo jih doprinesli v boj proti nemškemu fašizmu.

Vse premo se zavedamo teh stvari in le prečesto zapadamo malodušju, kadar se zgrinjajo nad nami temni oblaki novih zaočaranj, novih preizkušenj in novih krivic. Razvoj na Koroškem od petdesetletnice plebiscita in zlasti od jeseni 1972 naprej res ni razveseljivo. Toda ravno spomin na dneve in leta, ko smo premagali smrt in v krvavem boju preprosto stopili na pot novega življenja, nam mora krepiti zaupanje v nezlomljivo življenjsko silo našega ljudstva, nam mora vlivati moč, da bomo vztrajno nadaljevali boj za pravico.

Pri tem nas mora brabriti zavest, da na Koroškem niso le taki, ki so nas nekoč izseljevali in nas bočejo danes prečevati, marveč tudi tisti, ki se solidarizirajo z nami ter so pripravljeni, pomagati nam v našem boju za narodno enakopravnost, ki je bkrati boj za demokratizacijo naše skupne domovine.

Skrb za Slovence v zamejstvu

dolžnost vseh narodov in narodnosti Jugoslavije

V četrtek prejšnji teden je v Beogradu namestnik zveznega sekretarja za zunanje zadeve SFR Jugoslavije Jakša Petrič sprejel predstavnikih obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev.

Delegacija, v kateri so bili dipl. inž. Franc Einspieler in prof. Milan Kupper za ZSO ter dipl. jur. Filip Warasch in Karel Smolle za NSKS, je namestnika zveznega sekretarja seznanila s položajem, v katerem je slovenska manjšina na Koroškem. Posebej so naglasili nezadovoljstvo, ker Avstrija ne izpolnjuje mednarodnih obveznosti v zvezi s položajem in pravicami, ki jih koroškim Slovincem zagotavlja državna pogodba.

Med pogovorom je namestnik zveznega sekretarja Jakša Petrič poudaril, da Jugoslavija nenehno spremlja, kako izpolnjuje Avstrija obveznosti, ki jih ji nalaga državna pogodba v zvezi s manjšinami. Pri tem Jugoslavija v celoti podpira prizadevanja koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov, da bi čim prej uveljavili pravice iz te pogodbe. Hkrati je Petrič ponovil željo jugoslovanske vlade, ki so jo izrazili že ob lanskem srečanju predstavnikov obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev s podpredsednikom zveznega izvršnega sveta in sekretarjem za zunanje zadeve Milošem Miničem — naj bi bili koroški Slovenci in gradiščanski Hrvati most zblizanja in sodelovanja med sosednjima državama.

Naslednji dan pa je delegacija koroških Slovencev v nadaljevanju neposrednega seznanjanja narodov in narodnosti Jugoslavije s položajem in problemi slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem obiskala Socialistično avtonomno pokrajino Vojvodino (posamezne republike in SAP Kosovo so predstavniki obeh osrednjih slovenskih organizacij obiskali že tekom lanskega leta — op. ured.). Obisk v SAP Vojvodini je bil posebej zanimiv in poučen, saj ravno v tej pokrajini prihaja posebej do izraza in veljavnosti vzorna ureditev enakopravnega sožitja različnih narodov in narodnosti — Srbov, Madžarov, Hrvatov, Slovakov, Romunov, Nemcev, Ukrajincev, Rusinov, Čehov in drugih.

V pogovorih z vodilnimi predstavniki pokrajinskega komiteja SZDL in pokrajinskega izvršnega sveta v Novem Sadu ter občinske skupščine v Subotici so predstavniki koroških Slovencev podrobno tolažili najbolj pereča vprašanja in prikazali težave, ki jih ima slovenska narodnostna skupnost na Koroškem pri svojem prizadevanju za dosego pravic, zagotovljenih v državni pogodbi. Hkrati pa so se tudi zahvalili za vso podporo, ki jo koroškim Slovincem in njihovem boju nudijo narodi in narodnosti Jugoslavije in še posebej Vojvodine.

Delegacija je bila naravnost pre-

Naše vprašanje pred Združenimi narodi

Odbor Združenih narodov za rasno diskriminacijo je prejšnji teden obravnaval poročilo Avstrije o izpolnjevanju mednarodne konvencije o prepovedi rasne diskriminacije.

Med razpravo o avstrijskem poročilu je jugoslovanski predstavnik Čalovski opozoril, da Avstrija slovenski in hrvaški manjšini ne prizna enakih pravic kot ostalim državljanom, kar velja za mnoga področja življenja, še posebej pa za vzgojo in jezikovno enakopravnost. Poleg tega delujejo v Avstriji šovinistične organizacije, ki ustvarjajo ozračje nezaupanja in rasnega sovražstva.

Tukajšnji tisk je naravnost z naslodo zapisal, da so nekateri predstavniki v odboru OZN menili, da je manjšinska zakonodaja v Avstriji „zadovoljiva“. Samo je pri tem zavestno zamolčal, s kakšnimi „argumenti“ se ponaša Avstrija pred mednarodnimi forumi. Med drugim se namreč sklicuje celo na zakon o dvojezičnih napisih, seveda ne da bi povedala, da se ta zakon sploh ne izvaja (in zakaj!), kakor tudi sicer povsem zamolči neštete primere hujskaških izpadov in fizičnih napadov proti pripadnikom manjšin, kar predstavlja očito rasno diskriminacijo.

Ob takem neresničnem in nepopolnem prikazovanju položaja manjšin je o „argumentih“ Avstrije mogoče ugotoviti samo eno: da so lažni in nepošteni!

senečena, kako dobro in do vseh podrobnosti so v Vojvodini seznanjeni s problematiko slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji. Povsod je naletela na toplo in prisrčno vzdušje, povsod je našla razumevanje in zavzetost, povsod je dobila zagotovila o nadaljnji vsestranski podpori. In še posebej so poudarili: to podporo smatrajo za moralno obveznost in dolžnost vseh narodov in narodnosti Jugoslavije, kajti vprašanje koroških Slovencev ni stvar samo Slovenije, marveč zadeva vseh jugoslovanskih republik in pokrajin.

S svojega obiska v Vojvodini in še posebej v večjezični občini Subotici je delegacija koroških Slovencev poslala avstrijskemu veleposlaniku v Beogradu dr. Alexan-

dru Oltu pozdravno brzojavko, v kateri je poudarila: V stiku z zastopniki kulturnega, gospodarskega in političnega življenja in predvsem s predstavniki narodov in narodnosti Vojvodine smo se mogli podrobno in najširše seznaniti s položajem teh narodnostnih skupnosti in s pravičnim prijemom reševanja manjšinskih problemov. Zato Vas prosimo, da obiščete večjezične kraje Vojvodine, proučite v razgovoru s tukajšnjimi družbeno-političnimi dejavniki edinstveni način reševanja ter posredujete informacije in izkušnje naši zvezni vladi na Dunaju. Sporočamo Vam, da tukajšnji predstavniki, ki z zaskrbljenostjo spremljajo negativen razvoj položaja Slovencev na Koroškem, radevolje pričakujejo Vaš obisk.

Kongres ZKS je sprejel smernice za nadaljnji revolucionarni razvoj in uveljavitev samoupravnega socializma

Prejšni teden je v Ljubljani zasedal VII. kongres Zveze komunistov Slovenije. V navzočnosti številnih gostov, med katerimi so bili zastopniki iz ostalih jugoslovanskih republik, vodilni predstavniki družbenopolitičnega življenja Slovenije ter zastopniki zamejskih Slovencev iz Italije in Koroške, so delegati na plenarnih sejah in v komisijah zelo obsirno, temeljito in tudi kritično razpravljali o vseh področjih življenja.

Praktično je bila s kongresom zaključena važna etapa političnega življenja v SR Sloveniji ter so bile na podlagi izčrpnih poročil o dosedanjem delu in razvoju v Sloveniji (tozadevno gradivo je izredno dobro pripravljeno) začrtane smernice za nadaljnji razvoj. S poudarkom, da se ZKS „zaveda svojega revolucionarnega poslanstva v boju za družbeno osvoboditev dela, delavskega razreda in delovnih ljudi ter neposredne zgodovinske odgovornosti pred svojim delavskim razredom in slovenskim narodom za nadaljnji revolucionarni razvoj in uveljavitev samoupravnega socializma“, je kongres izglasoval vrsto resolucij, ki vsebujejo napotila za bodoče delo na področjih razvoja proizvodnih sil, uresničevanja samoupravnih družbeno ekonomskih odnosov, organiziranja delavcev in delovnih ljudi v temeljnih organizacijah, v krajevnih in samoupravnih skupnostih, prav tako pa tudi razvoja kmetijstva in podeželja, vzgoje, izobraževanja, raziskovalnega dela, kulture in ne nazadnje zunanje politike.

Ne da bi kakorkoli pritrjevali „zakasnelim vite-zom hladne vojne“, ki so v tukajšnjem tisku skušali ustvariti vtis, kakor da se v Jugoslaviji bavijo z zunanjo politiko samo zato, da bi odvrnili od notranjih težav, je treba ugotoviti, da je bilo na kongresu ZKS veliko govora tudi o zunanje-političnih vprašanjih — toda zato, ker v Jugoslaviji zunanjo politiko enakopravno in soodgovorno oblikujejo vsi narodi in narodnosti. Za nas zamejske Slovence pa je še posebno razveseljivo, da je kongres posvetil veliko pozornosti tudi naši problematiki ter je svoja tozadevna stališča izoblikoval v splošni resoluciji, poleg tega pa (kar se je zgodilo prvič na takem forumu) sprejel še posebno izjavo „o položaju slovenskih narodnostnih skupnosti v sosednjih državah“. Izjavo v celoti objavljamo na 2. strani današnje številke, kjer obširneje poročamo tudi o razpravi v komisiji za mednarodna in ekonomska vprašanja, kjer so posebno izčrpno govorili o položaju zamejskih Slovencev in o odnosih do sosednjih držav; tozadevni del splošne resolucije kongresa pa bomo objavili prihodnjic.

Kakor že rečeno, pa razprava o zunanje-političnih vprašanjih nikakor ni bila „beg“ pred notranjimi težavami, marveč nasprotno na kongresu poleg pozitivne ocene dosedanjega razvoja prav niso zapirali oči pred napakami in pomanjkljivostmi, ki so jih kritično presodili brez vsakega olepšavanja. Ravno v tem pa je tudi moč

kongresa in v tem je jamstvo, da bo po kongresu steklo delo še hitreje, še preudarejše in bolj natančno. Ne samo komunistom, marveč vsem za socialistično samoupravljanje zavzetim ljudem je dal v roke jasno oblikovane napotke, tako splošne kot tudi povsem določene, katerih prednost je v tem, da spodbujajo z nedvoumno besedo.

V izjavi, ki jo je med kongresom dal za glasilo ZKS „Komunist“, je predsednik ZSO dr. Franci Zwitter med drugim poudaril mednarodno načelo, da ima vsaka narodnostna skupnost pravico do neposrednih stikov z matičnim narodom, „zato je razumljivo, da koroški Slovenci živo spremljajo dogajanja v Sloveniji in se zanimajo za njen nadaljnji razvoj pri izgraditvi samoupravnega sistema“. Ob priznanju vodilne vloge ZKS je naglasil pomembnost kongresa in dejal: „Zlasti se zavedamo pomembnosti tega kongresa tudi za naš narodnostni boj, saj je ZKS v vsej svoji zgodovini vodila jasno in odločno politiko za zagotovitev pomoči slovenski narodnostni skupnosti v zamejstvu. Koroški Slovenci smo prepričani, da bo sprito posameznih dogodkov na Koroškem in v Italiji ter sprito nenačelnega drobitičarskega in nezadovoljivega reševanja naših odprtih vprašanj v Avstriji, kjer žal tudi demokratične sile v veliki meri klonejo pred nacionalističnimi in neonacističnimi hujskači, kongres ZKS zavzel jasna stališča v podporo zamejskih Slovencev za uveljavitev njihovih narodnostnih pravic.“

Avstrija in Italija ne izpolnjujeta svojih obveznosti iz mednarodnih pogodb

Posebno obširno, temeljito in z resno zavzetostjo so o položaju in pereh vprašanih slovenskih narodnostnih skupnosti v zamejstvu razpravljali v komisiji za mednarodna politična in ekonomska vprašanja. Predsednik komisije Livij Jakomin je v svoji uvodni besedi izrecno naglasil, da „v prepričanju, da so manjšine trajen dejavnik zblizovanja in sodelovanja med narodi in oprta na jasno določeno politiko do narodnosti v naši državi smatra Zveza komunistov Slovenije, da je skrb za našo narodnostno skupnost v zamejstvu naloga vseh narodov in narodnosti Jugoslavije, ne pa samo obveznost matičnega naroda“. Slovenska narodnostna skupnost v sosednjih državah pomeni eno najvažnejših postavk v odnosih Jugoslavije do teh držav, je menil Jakomin, ki pa je hkrati ugotovil: „Toda pravice naše skupnosti v Italiji in Avstriji se uresničujejo prepočasi, delno, ali pa sploh ne.“

Med razpravo v komisiji je bilo poudarjeno, da izhaja prizadevanje Slovenije in Jugoslavije za razvoj dobrososedskih odnosov iz dejstva, da v teh državah živi slovenska narodnostna skupnost, „kar predstavlja enega izmed najvažnejših vprašanj v odnosih Jugoslavije do teh držav“. ZKS meni — je bilo ugotovljeno — da so narodnostne skupnosti, tako naše v sosednjih državah, kot njihove pri nas, dejavnik, ki naj povezuje sosedni državi. To vlogo pa te skupnosti lahko toliko bolj uspešno opravljajo, kolikor bolj je urejen njihov položaj oziroma izenačen položaj z večinskimi narodom in kolikor bolj so jim zagotovljeni zaščita ter možnosti za neoviran nacionalni, kulturni in gospodarski razvoj.

Zato je ZKS dajala in daje velik pomen doslednemu spoštovanju in uresničevanju obveznosti do manjšin, ki sta jih prevzeli Italija in Avstrija v državnih pogodbah in mednarodnih listinah. „Žal pa je treba ugotoviti, da se pravice naše manjšine v teh dveh državah prepočasi uresničujejo in da vse, kar so Slovenci v Italiji in Avstriji dosegli predvsem s svojim odločnim narodnostnim bojem, ne ustreza niti osnovnim obveznostim, ki jih predvidevajo meddržavne pogodbe in mednarodne obveznosti.“

V razpravi so kritično ocenili, da je zaskrbljujoča premajhna pripravljenost oblasti v Italiji in Avstriji za reševanje manjšinskega problema. Položaj slovenske skupnosti v Italiji je slabši od položaja in pravic, ki jih uživajo druge manjšine. „Se težji je položaj Slovencev na Koroškem. Glede teh ne le da uradna Avstrija ni pripravljena izpolniti osnovnih določil državne pogodbe; upravičeno zaskrbljenost vzbuja dejstvo, da so nemoteno na delu sile, ki delujejo proti sožitju med narodom in med obema državama ter s tem ogrožajo ne samo narod-

nostni obstoj Slovencev, ampak je njihovo delovanje uperjeno tudi zoper demokratične pridobitve države same in zoper mir ter varnost v svetu.“

Povsem drugače pa so zvenele besede, ki jih je v razpravi govoril predstavnik italijanske narodnostne skupine v Sloveniji — gotovo ne samo zato, ker je govoril v svoji materinščini, italijanščini. Poudaril je, da italijanski manjšini ni bil zagotovljen le pouk v materinščini na osnovnih in srednjih šolah,

marveč še mnogo več. „Med najbolj demokratičnimi pridobitvami pa je vsekakor obvezni pouk slovenščine v italijanskih šolah ter italijanščine v slovenskih šolah, kajti s tem se ustvarja pravo dvojezično sožitje.“ Odločno pa je predstavnik italijanske manjšine zavrnil sedanje ravnanje italijanske vlade ter naglasil, da je vprašanje italijansko-jugoslovanske meje mogoče obravnavati le na en način: tako, da jo uradno priznajo in da postane še bolj odprta.

Izjava VII. kongresa ZKS o položaju slovenskih narodnostnih skupnosti v sosednjih državah

Zveza komunistov Slovenije se je kot del ZK Jugoslavije vselej zavzemala za socialistične in demokratične družbene odnose in v tem okviru tudi za enakopravnost narodov in narodnosti. Izhajajoč iz teh političnih stališč ZKS odločno in dosledno podpira slovenske narodnostne skupnosti v zamejstvu v njihovem boju za narodnostni obstoj, pravice in vsestranski razvoj.

Slovenske narodnostne skupnosti v Avstriji, Italiji in Madžarski se ob podpori tamkajšnjih naprednih sil in matičnega naroda vedno bolj uveljavljajo kot samostojni narodnostni in politični subjekt. Vendar pa njihov položaj ni zadovoljiv, pri čemer obstoja razlika pri položaju slovenske narodnostne skupnosti na Madžarskem, kjer se le-ta postopoma izboljšuje, Slovenci v Italiji in Avstriji pa nimajo niti vseh tistih pravic, ki jim pripadajo po meddržavnih pogodbah in na podlagi mednarodnih načel o človeških pravicah. Še vedno niso odstranjene celo krivice, ki so jih pretrpeli kot žrtve fašizma in nacizma.

Slovenci v Italiji še vedno ne uživajo nekaterih osnovnih narodnostnih pravic. Za današnji čas je zlasti nesprejemljivo dejstvo, da se zanika sam obstoj beneških Slovencev v Videmski pokrajini. Po dvajsetih letih v Avstriji še vedno niso uresničene jasne določbe državne pogodbe glede pravic Slovencev na Koroškem in Štajerskem ter Hrvatov na Gradiščanskem. Uveljavitev teh pravic poskušajo pogojevati predvsem z zahtevo po številčnem ugotavljanju manjšine. Takšne zahteve so bile vedno sestavni del raznarodovalne politike in sredstvo pritiska na manjšine.

Slovenci na Koroškem in Štajerskem živijo v vzdušju nacionalne nestrpnosti, ki ga neovirano razpihujejo velikonemške šovinistične sile. Tako v Italiji kot v Avstriji je slovenska narodnostna skupnost pod stalnim pritiskom neofašističnih in neonacističnih krogov, ki s svojo dejavnostjo ne ogrožajo samo njihovega narodnostnega obstoja, ampak tudi demokratične pridobitve teh dežel ter stabilnost mednarodnih odnosov v tem delu sveta. Vse to vzbuja upravičeno zaskrbljenost jugoslovanskih narodov in tistih naprednih sil v svetu, ki se zavzemajo za mir in varnost.

ZKS se zavzema, da bi se Jugoslavija tudi v prihodnje v odnosih s sosedi zavzemala za dosledno spoštovanje in izpolnjevanje mednarodnih obveznosti glede narodnostnih manjšin in da bi pri tem izkoristila vse možne poti. Prizadevala si bo, da se bo preko razvijanja stikov in sodelovanja s sosednjimi državami izboljševal tudi položaj naših narodnostnih manjšin v zamejstvu. Pri tem menimo, da je uresničevanje pravic narodnostnih skupnosti v sosednjih državah sestavni del boja tamkajšnjih naprednih sil za demokratičen družbeni razvoj. Zato od njih pričakujemo podporo za uveljavitev položaja naših narodnostnih skupnosti, kar je tudi v interesu razvijanja dobrih sosedskih odnosov.

ZKS, vodilna sila delavskega razreda, ki se je vedno zavedala svoje odgovornosti pri reševanju slovenskega nacionalnega vprašanja, se bo tudi v prihodnje zavzemala za razvijanje vsestranskih stikov matičnega naroda s slovenskimi narodnostnimi skupnostmi v zamejstvu in za podporo njihovem boju za narodnostni obstoj, pravice in nemoten razvoj.

VII. kongres hkrati zavezuje slovenske komuniste, da v duhu internacionalistične politike ZKJ dosledno uveljavljajo ustavna določila o enakopravnem položaju italijanske in madžarske narodnostne skupnosti v Sloveniji, s katerimi so jim zajamčeni svobodna uporaba svojega jezika, razvoj svoje nacionalne kulture ter druge z ustavo določene pravice.

Spomladanska sejemska prireditve v Gradcu

Kakor smo kratko poročali že v zadnji številki našega lista, bo letošnja spomladanska sejemska prireditve v Gradcu v času od 27. aprila do 5. maja. Na graškem razstavišču bo skupno 1956 razstavljalcev predstavilo javnosti oziroma obiskovalcem sejma najnovejše dosežke posameznih panog gospodarstva iz 40 držav sveta. Po številu razstavljalcev bo razumljivo najbolj zastopana Avstrija (1141 razstavljalcev), med tujimi državami pa po stari tradiciji zavzemajo vodilna mesta Zvezna republika Nemčija, ki jo bo tokrat zastopalo 273 razstavljalcev, (to je v primerjavi s prejšnjimi sejmi kar za 25 odst. manj), Italija in Jugoslavija (vsaka po 85 razstavljalcev). Vidno povečala je svojo udeležbo Francija (leto 45 razstavljalcev), ki skupaj s Švico (44 razstavljalcev) skuša napolniti „vrzel“, ki nastaja po zmanjšanju zahodnonemške udeležbe.

Težišča spomladanske sejemske prireditve so strokovni sejmi železarnstva (edini v Avstriji), kmetijstva in tujkega prometa, katerim se bo pridružila še cela vrsta posebnih razstav, namenjenih gastronomiji, kampingu, radio-televiziji, pohištvo itd. Za sejem železarnstva velja poudariti, da bo to zanimiva demonstracija zlasti avstrijske težke industrije, ki se bo predstavila s prvimi dosežki po združitvi glavnih podjetij pred enim letom.

Strokovni sejem kmetijstva bo združeval 210 podjetij iz Avstrije in 14 drugih držav (45 odstotkov razstavljalcev prihaja iz inozemstva) ter bo zavzemal skoraj 30.000 m² razstavne površine. Poleg najrazličnejših strojev in naprav bo urejena razstava plemenskega goveda, ki bo potekala v znamenju 70-letnice obstoja štajerske zveze rejcev rjavega goveda, ki ga izvažajo v mnoge države Evrope, v zadnjem času pa tudi v Afriko in Azijo.

Zelo obširen bo strokovni sejem gastronomije, ki bo obsegal kar pet posebnih razstav. V tem okviru bo obratovala moderna

restavracijska kuhinja, v kateri bodo gojenci in učitelji strokovne šole za gostinstvo dnevno pripravljali jedi in jih servirali obiskovalcem. Pogrnjena miza bo naslov druge razstave, ki bo obsegala bogat izbor vseh potrebščin tako za dom kot tudi za gostinska podjetja. Nadaljnja razstava bo prikazovala ureditev udobnih gostinskih lokalov, v katerih vlada privlačna nepriljenost in lagodnost. Današnjim potrebam tujkega prometa bo prilagojena razstava „Lepi gostinski vrt“, končno pa bo sejem seznanil interese še s sanitarnimi napravami v gostinstvu.

Mednarodnega značaja bo predvsem tudi „mednarodna počitniška borza“, kjer bo 19 držav prikazalo svoje zanimivosti in priljubljenosti. Pri tem pa je vsekakor značilno, da pristojni avstrijski dejavniki očitno ne čutijo potrebe, nagovoriti svoje domače goste; verjelno so jim ljubši inozemski turisti, ki pridejo v deželo s tujimi valutami.

V celoti ima graško sejišče 153.000 m² razstavne površine, od tega 51.000 m² v 19 halah in paviljonih. Kljub temu pa je bil razstavljeni prostor v celoti oddan že v začetku februarja, kar je nedvomno zgovoren dokaz, da vlada veliko zanimanje za jugovzhodni sejem v Gradcu. To zanimanje je zelo veliko tudi v sosednji Jugoslaviji, od koder pride na vsako sejmsko prireditve 100.000 obiskovalcev. Zato pa je vodstvo graškega sejma tudi poskrbelo za vse potrebno, da se gostje iz Jugoslavije počutijo v Gradcu kakor doma: med drugim lahko kupijo vstopnice za dinarje (20 dinarjev oziroma 25 šilingov), uslužbenci z znanjem slovenščine in srbohrvaščine premostijo morebitne jezikovne težave itd. Uradni jugoslovanski dan na sejmu bo v ponedeljek 29. aprila, ko bodo v Gradec prispeli tudi predstavniki gospodarskih ustanov iz Jugoslavije.

POŠIROKEM SVETU

DUNAJ. — Zvezni predsednik Franz Jonas je resno zbolel in se že dalj časa zdravi v bolnišnici. V smislu tozadevnih predpisov je 27. marca kancler dr. Bruno Kreisky prevzel predsedniške dolžnosti, ki pa jih sme opravljati največ do 20 dni. Zato je parlament ta teden izglasoval poseben zakon, na podlagi katerega bodo za primer daljše bolezni zveznega predsednika njegove dolžnosti opravljali trije predsedniki parlamenta.

RIM. — V Rimu je — kakor smo že poročali — zasedalo tako imenovano Russellovo sodišče, ki je obravnavalo razmere v državah Latinske Amerike. Konec minulega tedna je to sodišče izreklo sodbo, ki se glasi: „Sodišče ima oblasti v Braziliji, Urugvaju, Čilu in Boliviji za krive neprestanega in sistematičnega kršenja človekovih pravic.“ V razsodbi je med drugim rečeno, da je v omenjenih državah Latinske Amerike mučenje postalo politični sistem, ki se ga poslužujejo oblasti v vseh omenjenih državah. Navedli so tudi nekatere najbolj kričeče in gnusne primere, ki v omikani družbi nujno povzročijo gnev. V poglavju, ki govori o sedanji vojaški diktaturi v Čilu, je posebej rečeno, da v vsej zgodovini niso zabeležili takega nasilja in take brutalnosti, kot jo je dosegel čilski vojaški režim.

NEW YORK. — Na sedežu svetovne organizacije v New Yorku se je v torek začelo izredno zasedanje glavne skupščine OZN o surovinah in razvoju. Na zasedanju se je zbralo več kot 50 voditeljev vlad, zunanjih ministrov in drugih visokih predstavnikov držav-članic Združenih narodov. Prčakujejo, da bo to zasedanje odprlo nov list v zgodovini gospodarskih stikov med razvitimi državami in državami v razvoju, torej med tistimi, ki imajo veliko ali celo preveč, in onimi, ki imajo malo ali tudi premalo za goli obstanek.

BEOGRAD. — Minulo soboto je iz Titovega Velesa krenila na pot po Jugoslaviji letošnja štafeta mladosti, ki jo bodo 25. maja, ob dnevu mladosti, slovesno izročili predsedniku Titu s toplimi čestitkami vseh narodov in narodnosti Jugoslavije za rojstni dan. Kot dan mladosti obhajajo 25. maj v Jugoslaviji že 18 let, medtem ko štafeta mladosti slavi že svoj 30-letni jubilej. Zamisel Titove štafete se je porodila v Kragujevcu, kjer je šla prvič na pot 25. maja 1945. Potem se je ta zamisel razširila na vso državo in zdaj štafeta vsako leto zajame vse republike in pokrajine, v njej pa se odraža želja, da bi vsak mlad človek, ki jo ima v rokah, priručno stisnil roko človeka, ki je vodil jugoslovanske narode v letih narodnoosvobodilne borbe ter jih pripeljal do svobode.

NAIROBI. — V glavnem mestu Kenije je bila tretja mednarodna parlamentarna konferenca o človekovem okolju. Na zasedanju, ki je trajalo več dni, je več kot sto parlamentarcev iz vsega sveta razpravljalo o tem, kaj je bilo storjenega po stockholmski konferenci leta 1972 za zaščito človekovega okolja.

BUENOS AIRES. — Profašistični vojaški režim v Čilu je napovedal, da ne bo dovolil marksistične ali kake druge politične stranke, tudi potem ne, ko bo konec sedanje „notranje vojne“ in tudi ne po obnovi ustavnega sistema. Z novo ustavo hočejo prepovedati političnim strankam, „vpletati se v državno in drugo javno administracijo ter sodelovati na volitvah ali v sindikatih in študentskih organizacijah“, kar z drugimi besedami pomeni, da bo vladajoči vojaški režim edini vodil vso politiko v državi.

TITOGRAD. — Pred nedavnim so v Titogradu slovesno podpisali samoupravni sporazum o ustanovitvi prve univerze v Crni gori. Najmlajša univerza v Jugoslaviji bodo sestavljale ekonomska, tehnična in pravna fakulteta, zgodovinski inštitut, inštitut za biološke in medicinske raziskave ter kmetijski inštitut s sedežem v Titogradu, višja pomorska šola v Kotorju in pedagoška akademija v Nikšiću. Ustanovitev univerze v Titogradu je ena najvažnejših pridobitev Črne gore, saj so s tem ustvarjeni pogoji za hitrejši in bolj vsestranski gospodarski, kulturni ter splošni razvoj te jugoslovanske republike.

WASHINGTON. — Obširna področja Združenih držav Amerike je prejšnji teden prizadelo silovito neurje. Po nepopolnih podatkih je neurje terjalo daleč nad 300 človeških življenj ter na tisoče ranjenih oseb, medtem ko materialno škodo cenijo na več milijard dolarjev.

„Kaplan Martin Čedermac“

simbol boja za materin jezik

„... Kaj bi storili, če bi zahtevali od vas, da zapustite rodno grudo? Kaj bi storili? Ali ne bi šli iskat pravice? Kaj bi storili? Ali bi kot mevrže klonili in z malho in palico kot berači odšli po svetu? Ne! Sami bi si jo vzeli, pravico! Ali se ne bi s pestmi postavili v bran za zemljo, ki ste jo prejeli od svojih dedov in jo hočete ohraniti svojim sinovom in vnukom?“

Kaj boste storili zdaj, ko vam hočejo vzeti jezik? Ali boste znali braniti dediščino svojih dedov in očetov? ... Le eno vas prosim, rotim vas: oklepajte se svojega jezika s prav tako ljubeznijo kot svoje zemlje! Ne dajte si ga vzeti! Čuvajte ga v svojih domovih kot lučko, da ne ugasne! Prišel bo dan, ko ga bo usoda zopet poveljala. Prišel bo in tisti, ki so bili ponižani, bodo povišani ...“

Te besede iz zadnje pridige kaplana Čedermaca zvenijo, kakor da bi bile govorjene tudi nam koroškim Slovence. Sploh pa zgodba o kaplanu Čedermacu tudi sicer ni omejena le na beneške Slovence in tudi ne le na njihovo usodo v dobi fašizma. To je vse več, to je splošni simbol neustraš-

nega boja za ohranitev materinega jezika, simbol, poln aktualnosti tudi danes — v Benečiji, na Tržaškem in Goriškem, pa tudi na Koroškem, kjer se povsod, čeprav morda v nekoliko drugačnih oblikah, še vedno nadaljuje boj za pravice slovenskega in slovenščine.

Zgodba o preganjanju beneško-slovenskega duhovnika, ki je tudi v dobi fašističnega nasilja ostal zvest svojemu narodu, je zaživela v najboljšem pripovednem delu pisatelja Franceta Bevka, v romanu „Kaplan Martin Čedermac“, ki je doživel že več ponatisov in sodi med najbolj brana dela slovenske književnosti (roman smo svoječasno v nadaljevanjih ponatisnili tudi v našem listu — op. ured.).

Po tem romanu je Boris Grabner pripravil dramatisacijo, s katero bo Stalno slovensko gledališče iz Trsta v kratkem gostovalo na Koroškem. Tako bomo tudi pri nas imeli priložnost, da na domačih odrih spoznamo in doživimo uprizoritev, o kateri je ob tržaški premieri lani novembra zapisal ljubljanski Dnevnik: Z gledališkega vidika je predstava nedvomno izpolnila svoj namen, s svojim sporočilom pa je se-

gla v najbolj občutljivo nacionalno eksistenčno problematiko Slovencev v Italiji in bo s tem nedvomno živo odmevala v vsem slovenskem kulturnem prostoru.

Prepričani smo, da bo gostovanje tržaških gledališnikov globoko odmevalo tudi pri nas. Njihov obisk je bil za nas vedno praznik. To bo tudi tokrat, in morda še več: prišli bodo med nas z Bevkovim „Čedermacom“ kot simbolom naše skupne usode in skupnega boja. Pri tem pa poudarjamo, da smisel Čedermaca tudi nam ni „bojni prapor šovinizma“, marveč izraz narodne zvestobe v tem smislu, da mora svoj jezik in svojo kulturo ljubiti, kdor hoče jezik in kulturo drugih narodov spoštovati.

Književnost most med narodi

Društvo koroških pisateljev je priredilo zadnji petek v celovski mestni hiši zanimiv literarni večer, na katerem sta se predstavila slovenska pesnika Veno Taufer in Dane Zajc iz Ljubljane. Predsednik društva Walther Nowotny je uvodoma izrekel besede pozdrava razmeroma lepemu številu obiskovalcev, med katerimi je bilo tudi precej pripadnikov slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem, ter posebej obema gostoma iz Slovenije. Pri tem je naglasil pomen in vlogo književnosti pri navezovanju stikov in utrjevanju razumevanja med narodi.

Obiskovalci večera so spoznali dva predstavnika mlajše generacije slovenske književnosti (Taufer je rojen leta 1933 in Zajc leta 1929), ki sta oba izdala že vrsto pesniških zbirk ter se uspešno uveljavila doma, preko prevodov v razne tuje jezike pa tudi v širšem svetu. Veno Taufer je letos prejel nagrado Prešernovega sklada.

Izbor lirike obeh pesnikov v nemškem prevodu Petra Kerscheta je doživel in s posluhom za pesniško izpoved bral član celovškega mestnega gledališča Paul Gorden. Svoj delež k uspehu večera je nedvomno prispeval tudi Peter Kersche, ki je s svojimi z razumevanjem in občutkom opravljenimi prevodi vzpostavil most razumevanja med slovenskima pesnikoma in nemško publiko. Za zaključek pa sta pesnika nekaj svojih stvaritev predstavila še v izvorniku, tako da so bili deležni posebnega užitka poslušalci, ki obvladajo oba jezika.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

bo na povabillo obeh osrednjih kulturnih organizacij koroških Slovencev gostovalo

z Bevk-Grabnarjevo dramo **Kaplan Martin Čedermac**

v soboto 27. aprila 1974

● ob 20. uri v občinski dvorani na Bistrici v Rožu;

v nedeljo 28. aprila 1974

● ob 11.30 uri v farni dvorani v Železni Kapli,
● ob 19.30 uri v farni dvorani v Škocijanu.

KRŠČANSKA
KULTURNA ZVEZA

Na predstave vabita
SLOVENSKA
PROSVETNA ZVEZA

Potrebno je obveščanje nemško govorečih sosedov

Vedno več nemško govorečih sodeželanov je pripravljenih, da se solidarizirajo s koroškimi Slovenci v boju za narodno enakopravnost. Zanimajo se za informacije z naše strani, zlasti ker spoznavajo, da večina nemških listov postavlja naš problem v napačno luč. V našem interesu je torej, da posredujemo tistim demokratom, ki ne obvladajo slovenskega jezika, informacije in analize o vseh vprašanih, ki se porajajo ob nedemokratični avstrijski politiki v oziru na manjšine, in sicer v nemškem jeziku.

V ta namen je Klub slovenskih študentov ponovno začel izdajati nemški list „INFORMATION“. Prva letošnja številka obravnava naslednja vprašanja:

- Solidarnostni komite in pomen zavezništva z nemškimi demokrati
- Vindišarska teorija
- Ocena študijske komisije Kreiskega
- Recenzija brošure „Kärnten — ein Alarmzeichen“
- Krajše informacije o aktualnih dogodkih na Koroškem

Vabimo vse rojake, da naročijo za svoje nemško govoreče prijatelje in znance „INFORMATION“. Naročila pošljite na naslov: Klub slovenskih študentov, Mondscheingasse 11, 1070 Wien. Cena posamezne številke: 5 šilingov. „INFORMATION“ bo izhajala večkrat na leto (posebno ob politično važnih dogodkih). List je mogoče abonirati tudi za dalj časa.

Klub slovenskih študentov

Razpis natečaja

ZA POPEVKO VESELE JESENI 1974

Zavod STADION Maribor nas je prosil za objavo naslednjega razpisa:

Zavod STADION-Maribor razpisuje javni natečaj za POPEVKO VESELE JESENI 1974, ki bo 21. septembra 1974 ob 20.15 uri v dvorani C na Mariborskem sejmišču.

Natečaja se lahko udeležijo vsi slovenski ustvarjalci zabavne glasbe — k sodelovanju vabimo tudi rojake iz zamejstva — s skladbami, ki še niso bile javno predvajane ali posnete.

Posamezni avtorji bodo na prireditvi lahko nastopali le z dvema popevkoma.

Izvedenih bo 16 popevk; skladatelji naj upoštevajo vedrino in barvitost posameznih narečnih območij v glasbi in besedilu.

Melodije pošljite v treh izvodih z naznačeno harmonijo, tempom in podpisanim besedilom. Šifriranim skladbam naj bodo v posebni ovojnici priloženi naslov, ime in priimek avtorja glasbe in besedila ter predloga za izvajalca in aranžerja.

Skladbe pošljite najkasneje do 1. maja 1974 na naslov: Uprava mariborskega sejmišča, 62000 Maribor, Loška 13, s pripisom ZA POPEVKO VESELE JESENI 1974.

Nagrade: ZLATI KLOPOTEC in 5000 din za najbolj vedro narečno skladbo; I. nagrada občinstva 3000 dinarjev, II. nagrada občinstva 2 tisoč dinarjev, III. nagrada občinstva 1000 dinarjev; za najboljšo narečno besedilo 1000 dinarjev.

ZAVOD STADION MARIBOR

TONE SVETINA

223

UKANA

TRETJA KNJIGA

Veke so se mu zaprle in čutil je, da se ga prijemlje omotica in spanec. Zbal se je, da ne bo zdrsnil v nezavest. „Če boš zaspal, ne boš nikoli več videl Bosne,“ si je govoril. Kljub temu pa mu je glava klonila in začel se je spominjati svojega otroštva. Velike planjave bosanskih pašnikov. „Kismet,“ je pomislil. „Če Alah ni dopustil, da bi ostal tam doli, tudi ne bo pustil, da bi me ujeli.“ Še kot otroka so ga vzgajali v strogo verskem duhu. Čeprav je bil sprejet v partijo in je dan za dnem poslušal Vojkove brezbožne politične ure, mu je v duši še vedno tičal bog, velik, čist in mogočen — Alah... V njegovo naročje je sedaj položil svojo dušo. Njega je prosil nove moči in milosti.

Od spodaj so iz megle tančice prihajali glasovi, tuji in ostri. Preplavili so ves svod tišine, ki je bila z njim usmiljena. Počilo je nekaj strelcov. Smrtni strah mu je vrnil moči. Med drevjem so bili sledovi mnogih nog, kot bi se bila sem zatekla čreda podivjanih živali. Vlekel se je kar na slepo po sledih, ki so se nazadnje med drevjem le zgostile v eno samo stezo. To je bila pot k njegovim.

Nekaj časa je vztrajal, potem pa ga je popadla smrtna utrujenost. Pomislil je, da bi se sam ubil. Na hrbtu mu je še vedno visela puška in v torbi je imel naboje. Skril se bo za drevo in jih počakal...

Ni jih bilo. Morda se ga je usoda usmilila. Dovolj ima-
jo posla s svojimi mrtvimi in ranjenimi. Celi dve uri se je

plazil v strmino, da so mu krvavele roke in kolena. Naposled se je steza povsila. Tu je šlo laže, ker je drsel. Zdaj je bil že bliže zasedi na koti kot pa onim spodaj.

Na vrhu grebena, kjer je skozi veje slutil kraj, kamor so bili odšli njegovi, se ga je lotil obup. Kriknil je kot človek, ki umira nasilne smrti. Z grozo je prisluhnil odmevu. Kdove koga bo priklical?

Izgubil je že toliko moči, da bi ga lahko vsak pobil že s krepelcem.

Tedaj jih je zagledal. Onkraj globeli so se pokazali eden za drugim in se boječe razgledovali. Smrtni strah mu je postal v premrle ude poslednjo kapljo krvi. V nekaj minutah bi bili pri njem. S krvavečimi rokami je snel z ramena puško in jo prislonil k drevesu. Cev se mu je tresla in roke ga niso hotele ubogati. Če bi imel mitraljez! Dve leti pred tem je bil mitraljezec! tako kot Primož ni dal zlepa mašince iz rok.

Slednjič se je umiril. Počil je strel in eden od belih se je zrušil. Izginili so. Čez čas so se pokazale glave in zadržala je strojnica.

Streljal je nazaj. Spraznil je ves šaržer, da ne bi mislili, da se bore z onemoglim človekom, s fistlim, po čigar krvavi sledi so prišli.

Izpraznil je tri šaržerje, potem pa se je spomnil, da bi bilo dobro, če bi menjal položaj. Pregarjalci so se mu obakraj bližali od drevesa do drevesa...

Ni mu preostalo drugo, kakor da zdrsne po strmih pobočju v grapo, kjer je tekel potok, obdan z nepredimim goščavjem in osamelimi skalami, ki so bile zanj zavetje. Zaril se je med trnje za dve skali, kjer mu zlepa ne bi mogli priti do živga, in položil k sebi vso municijo. Čas se je vlekel in gozd se je prepredel z glasovi zasledovalcev, ki so ožili obroči. Bali so se ga, zato so kar na slepo pokali med drevjem. Tisti, ki jih je vodil, jih je gonil naprej. Ne-

nadoma ni bilo nobenemu do tega, da bi jo skupil. On pa se je potajil in ni streljal.

Vojko, Primož in Keča in še trije borci so bili že uro hoda na poti, ko so zaslišali krike na pomoč in strele.

„To je Salil!“ je rekel Vojko. Slutil je, da ni mrtev. Nekaj ga je vlekel, da bi šli še pogledat za njim. Tudi Keča je prigovarjal in Primož s strojnico se je sam ponudil. Zakon tovarištva jih je silil k novemu tveganju. Kdove kolikokrat so drug drugemu prisegali, da si bodo pomagali v dobrem in zlem. Pognali so se v tek, ker so vedeli, da boj enega z mnogimi ne more trajati dolgo.

Vsi upehani so po gozdu pritekli na greben pobočja, kjer so iz dna korita zaslišali krik, eksplozijo bombe in vpitje.

Vojko in Keča sta se spustila navzdol, Primož pa je s šarcem in puškariji pričel streljati na postave med drevjem. Zagnali so hrup, kot bi napadal bataljon.

Primož je vpil iz vseh pljuč:

„Prva četa levo, po grebenu, druga četa desno! Obkoljuj!“

Domobranci so bili presenečeni. Misleč, da jih napada večja enota, so se začeli naglo umikati iz kotline nazaj na greben. Odondod so usekali po Keči in Vojku, ki sta se pomikala od drevesa do drevesa k ranjenemu komandirju.

„Salil!“ je kriknil Keča. „Zemljače, jesi li živ?!“ Ves preznojen je padel k Saliju v zaklon.

Brez besed si ga je oprtal na široka pleča. Sali pa se ga je oklenil kot otrok očeta, okoli vratu. Krogle so klale lubje po drevju vsenaokrog in tleskale v skale. Vojko je streljal, Bosanec pa se je počasi, korak za korakom, prebijal v strmino.

Keča je sklonil glavo in žile na vratu so se mu napele. Dušil se je, toda odnehal ni. Prinesel je komandirja na gre-

Bogato prosvetno življenje v Bilčovsu

V četrtek 18. marca zvečer smo imeli v okviru Slovenskega prosvetnega društva „Bilka“ predavanje „o zgodovini Bilčovsa“. Referent je bil častni predsednik našega društva Janko Ogris starejši.

V tem predavanju smo napravili kratek pogled v prazgodovino naše zemlje, o kateri trdijo znanstveniki, da je stara več milijonov let in da so se v tem obdobju stalno vrstile tropične in ledene dobe, katerih ni mogel opisati noben zgodovinar, pač pa so jih s pomočjo raziskovanj in študij znanstveno ugotovili. Kar imamo zemljani zapisane, ne sega dalje kot 10.000 let nazaj. Evropski narodi, ki tukaj prebivajo, so se naselili pred poldrugim tisočletjem in so sorazmerno mladi. Tudi umetnost pisave se je med nami začela zelo pozno širiti.

Nastanek Bilčovsa sega nazaj v 8. stoletje. V zapiskih so našli Bilčovs v času, ko so zidali danes tolikokrat imenovani grad ali bolj pravilno samostan v Vetrinju, torej okoli leta 1100. Takrat je grof Bernhard Spanheim, ki je imel v Bilčovsu štiri posestva, menjal z grofom Brunom, ki je imel v vetrinjski ravnini prav toliko ozemlja, tako da je vetrinjski samostan dobil zagotovljeno arondirano posest okoli svoje rezidence. Tukajšnji prebivalci so od naselitve Slovanov v naši deželi pa do danes bili Slovenci. Seveda drži, da se je v naše kraje v zadnjih desetletjih priselilo nekaj Nemcev, vendar njih število ne presega ene desetine avtohtonega slovenskega prebivalstva.

Veliko spremembo v naših krajih je ustvarilo leto 1848, ko je mladi 18-letni cesar Franc Jožef I. zasedel avstrijski prestol, katerega je obdržal do svoje smrti leta 1916. Nje-

gov naslednik Karl se je moral umakniti novo nastali republiki. Leta 1848 so nastale samostojne občine in kmetje so dobili zemljo v svojo posest. Novo nastale občine so izvolile prve župane. Naš današnji župan je od takrat trinajsti po vrsti.

Na tem predavanju, katerega se je udeležilo precejšnje število poslušalcev, smo zvedeli marsikaj novega. Po predavanju pa smo si še ogledali

šah na sejmišču pred cerkvijo. Čudovit je bil pogled na množico, ki je obkrožila nastopajoče plesalce in jim v priznanje za njihov mojstrski nastop navdušeno aplavdirala. Popoldne je naše občinstvo napolnilo Miklavževo dvorano in občudovalo dobro uspeli nastop gostujočega ansambla, kateremu so se pridružili tudi mnogi domači otroci, ki so bili lansko leto v Preddvoru.

barvne diapozitive iz življenja tega kraja, kar je bilo tudi zelo zanimivo.

V nedeljo 7. aprila smo imeli pri Miklavžu lepo prireditev — „popoldan slovenske folklor“. Obiskala nas je skupina iz Preddvora na Gorenjskem. Lansko leto je precej naših otrok bivalo (pri družinah) v Preddvoru, kjer so jih tamošnji učitelji seznanjali z nastopi v folklori. Naše otroke so tam prisrčno sprejeli in jih vadili v umetnosti izvajanja narodnih plesov. Tokrat nam je pred dvor- ska mladina z nekaterimi starši in učitelji vrnila obisk.

Gostje so prispeli že v soboto ter so jim naši prosvetarji pred Miklavžem pripravili kratek sprejem, nakar so se odpeljali na ogled živalskega parka v Rožek. Na povratku v Bilčovs so obiskali tudi skladatelja Pavla Kernjaka na Trebinji, kjer so spoznali našega vrliga narodnjaka, ki je Slovincem na Koroškem ustvaril neminljiv zaklad slovenskih koroških uglasbitev. V Bilčovsu jih je že čakala večerja, potem pa so skupaj z našimi prosvetarji zapeli in se tudi pomenili o raznih vprašanjih, ki ta-rejo našo narodno skupnost v Avstriji.

V nedeljo so naši gostje nastopili s svojim ansamblom v narodnih no-

Tako so otroci obeh dežel ponovno utrdili prijateljske stike v želji, da bi bili trajni in da bi še večkrat menjali prisrčne in prijateljske obiske. Prisrčno se zahvaljujemo za obisk in poklonjeni knjižni dar, hkrati pa se še sedaj veselimo jeseni, ko bo naša mladina spet mogla obiskati draga prijatelje v Preddvoru.

Obisk pri „Iskri“

Zveza slovenskih žena priredi v četrtek 18. aprila 1974 enodnevni poučni izlet v tovarno „Iskra“ v Kranju.

Odhod ob 7. uri zjutraj iz Doble vasi (avtopodjetje Sienčnik) in ob 8. uri iz Celovca (Gasometergasse 10).

Prijave do sobote 13. aprila na naslov: Zveza slovenskih žena, 9020 Klagenfurt/Celovec, Gasometergasse 10.

O d b o r

Spodnje Vinare

Prejšnji torek smo na pokopališču v Št. Primožu dipl. inž. Marka Polzerja položili k zadnjemu počitku. Vest o njegovi nenadni smrti je bolešno odjeknila po vsej naši zemlji in to je razumljivo, saj je pokojnik bil priljubljen med vsem našim ljudstvom, posebno pa med našimi kmeti. Tu ne bomo naštevati vseh njegovih človeških vrlin, ker vsak, ki je rajnega Marka poznal — in teh ni bilo malo, ve, da smo koroški Slovenci z njim izgubili velikega rodoljuba, prijatelja plemenitega značaja in vnetega gojitelja sadnih drevesc.

Zato ni čudno, da je na Lazarjevo domačijo v Spodnjih Vinarah prišlo veliko število žalnih gostov, da Marka Polzerja pospremijo na njegovi poslednji poti. Med množico so bili tudi predstavniki narodnih organizacij koroških Slovencev. Žalni spreved se je ustavil v Št. Primožu, kjer je najprej bila zadušnica za pokojnikom, ki jo je imel domači župnik Krištof. Le-ta se je v cerkvi od rajnega poslovil z besedami v katerih je orisal njegovo značajno življenje. Ob odprtem grobu pa so se od Marka Polzerja še poslovili župnik Koglek, predsednik Zveze slovenskih organizacij dr. Franci Zwitter in občinski odbornik Franc Picej. Vsi trije govorniki so nakazali njegov doprinos k našemu skupnemu narodnemu hotenju, zlasti je o tej njegovi vrli govoril dr. Franci Zwitter in se Marku Polzerju zahvalil za njegov prispevek za gradnjo slovenskega kulturnega doma v Celovcu, s čimer je pokojnik še na smrtni postelji izkazal ljubezen do svojega naroda. Od Marka Polzerja pa se je s pesmimi žalostinkami na domu in ob odprtem grobu poslovil tudi domači pevski zbor, ki ga je vodil Andrej Mičej.

Marka Polzerja bomo ohranili v trajnem spominu. Žalujočim ostalim izrekamo naše globoko sožalje.

Borovlje

Občinski svet v Borovljah je na seji 27. marca soglasno sklenil občinski proračun za leto 1974 v višini 54 milijonov šilingov in s tem omogočil, da bodo izvedli več zahtevnih načrtov.

Največ sredstev je predvidenih za gradnjo kulturnega doma v katerem hočejo hkrati namestiti tudi urade (13 milijonov šilingov). Precejšne vsote bodo porabili za kanalizacijske naprave (okrog 7 milijonov šilingov) ter za izgradnjo cest v središču mesta (domala 2 milijona šil.). Kot je bilo slišati na seji, bodo v jeseni pričeli otroški vrtec voditi celodnevno. Za to je namenjenih 500.000 šilingov.

Za borovelske razmere so to veliki projekti. Uresničitev le-teh pa bo tudi le možna, če v prihodnje vse stranke v občini skladno sodelujejo. Po vsej verjetnosti je to pričakovati. Župan, ki je tudi vodja socialistov v Borovljah, se močno trudi, da bi v stalnih pogovorih in stikih med frakcijami ustvaril ustrezno bazo za tako sodelovanje. V bistvu so vse stranke v občini za to, saj se tudi ne morejo izogniti veliki odgovornosti. Toplo medfrakcijsko ozračje pa je sploh značilno za rožanske občine. Težišče političnih diskusij prelaga na pogovore izven občinskih sej, na katerih po navadi ni nobenih ostrih debat med vodilno stranko in opozicijo.

In če že kdo pove kako bolj pikro besedo, ga takoj opominjajo. Pravega oponiranja le malo poznajo.

Opozicijske stranke si pridobijo temu primerno svoje zasluge, drugače kot morda v Podjuni. Tudi Volilna skupnost pod vodstvom F. Poganiča se zaveda te politične realnosti in svoje predloge iznaša tam, kjer se obetajo uspehi — v pogovorih in pogajanjih z vodilno stranko. Zastopnik Volilne skupnosti se je prizadeval in tudi dosegel, da je občina dala pluziti ceste v Slovenjem Plajberku in v Brodeh. S to pobudo so bili občani letošnjo zimo zelo zadovoljni. Volilna skupnost je bila tudi tista, ki je zahtevala poživitev sodelovanja z občino Trzič v obliki kulturne izmenjave in športnih tekmovanj, da bi se tako krepila narodna strpnost in evropska vzajemnost.

Na občinski seji je župan obljubil razpravljati o pedlogu Volilne skupnosti in komunistične frakcije, po katerem naj bi dobile tudi majhne stranke možnost informiranja v tisku, ki ga izdaja občina.

Slovenski zastopnik je vedno dokazal svojo pripravljenost delati odgovorno politiko. Zato je glasoval za odobritev proračuna, čeprav je pogrešal izdatnejšo podporo kulturnih dejavnosti v občini.

Zanimivo predavanje

Avstrijsko-jugoslovansko društvo v Celovcu bo v sredo 17. aprila ob 19.30 uri v prostorih Koroške deželne galerije, Burggasse 8, priredilo sklopično predavanje „O baročni umetnosti v Sloveniji“. Predavala bo ravnateljica Nacionalne galerije v Ljubljani, Anica Cevc. To predavanje je dopolnilo k slikarski razstavi, ki je bila lansko leto prav tako v celovski galeriji pod geslom „Slovensko slikarstvo od baroka do impresionizma“. Vstopnice dobite pri večerni blagajni in v predprodaji v deželni galeriji.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

ben. Tik ob Primožu ga je spustil na zemljo. Tudi sam je padel na tla. Valjal se je, kot bi bil zadet, in se grabil za prsi, hlastal je za zrakom, ko da se bo zdaj zdaj zadušil.

„Kaj je večjega na svetu od prijateljstva“, si je mislil Sali, rekel pa ni nič. Oči so mu orosile solze, svetle in grenke. Besede zahvale pa so se ustavile v grlu. Stiskal je roke, ki so ga obvezovale.

Vojko mu je pričvrščal nogo med palice. Medtem ko se je Primož s svojimi boril, so posekali dva jesena. Napravili so dva drogova, napeli mednju šotorko in položili nanjo ranjenca.

Tedaj je pridrvel Travnikarjev z deseti in še enim mitraljezom.

„Naklestite jih, hudiče bele!“ je rekel Vojko in pokazal z roko na greben, kjer se je boril Primož.

Vojko in njegovi spremljevalci so naložili ranjenca na ramena in izginili v gozdu.

Megle so se razpršile in se rumeno pobarvale. V drevju je zažvžžalo listje. Pred njimi pa se je odprla bela ravnina Klavžjih njiv. Kot in bunker sta bila za njimi. Bili so rešeni.

12

Decembrski dnevi z medlim soncem, meglico in ivjem na drevju ob rekah so bili mrzli in so minevali tako počasi kakor jetniku pred obsodbo.

Poročnik Valjahun je skušal pozabiti na domači spor in se zbližati z ljudmi, ki jih je čakal spopad. Čeprav so poveljniki dan za dnem govorili, da si banditi ne bodo upali ugrizniti v beton, jim moštvo tega ni verjelo.

Pred meseci po več tednov skupaj niso slišali za brigade. Zdaj pa so jih čutili okoli sebe dan in noč. Patrulje so jo večkrat skupile, obveščevalna poročila s terena pa

so skoraj usahnili. Negočnost, pomešana s strahom pred neznanim, se je držala Valjhuna kot lepljiva zimska megla gladine reke. Ni se mogel otresti more. Sem so ga poslali, da bi vtil novega upanja in moči v fante, jim zbudil bojnega duha. Spopadi s komaj vidnim sovražnikom so jim žrle živce. Na stražarje so sredi belega dne streljali ostrostrelci, nočni napadi — zdaj iz bližine, zdaj iz daljav — so jim jemali spanje. Tri noči zapovrstjo so bile ulice tudi okoli postojank polne letakov, ki so že drugič obetali amnestijo vsem domobrancem, ki bi v roku enega meseca prestopili v narodnoosvobodilno vojsko.

Pod vplivom letakov in govoric o nenavadni moči partizanske vojske je nekaj moč zapustilo straže in izginilo neznano kam. Zategadelj je Valjahun dobil nalog, da ostane v postojanki, da bi na željo poveljstva raziskal, kdo trosi listke in od kod prihajajo.

Navsezgodaj je bil sestanek vseh poveljujočih. Bledolčni mali stolnik z asketskim obrazom podeželskega kaplana je v roki vrtil šop listkov in se obračal k Valjahunu:

„Saj dovolite, gospod poročnik, da preberem nekaj teh umazanih stavkov, s katerimi nas skušnjavec vabi kot Kristusa, da bi skočili z zidu in se ubili v prepadu.“

Ko je stolnik prebral uvodne pogoje za prestopitev, je z donečim glasom poudaril:

„Vaši domači so v skrbah, kaj bo z vami. Ko ste se pred meseci polegčili v nemške postojanke, ste mislili, da ste si s tem rešili življenje. Konec vojne se bliža. Kaj ste napravili sebi in svojim? Obračun bo drugačen, kot so vam obetali voditelji. Nemci bodo poraženi. Vi pa z njimi vred v nemških uniformah napadate narodnoosvobodilno armado, ki so jo priznali zavezniki in ji dajejo vso pomoč.“

Napočil je zadnji trenutek za odločilni korak. Še se lahko rešite!

Vaši gospodarji Nemci vedo za vaše skrivne namene.

Niso vas oblekli in oborožili zato, da bi jim skočili v hrbet, temveč zato, da se borite zanje, da zanje tudi padate. Čim več bo vaših grobov, tem manj bo nemških. Čim več bo prelite vaše krvi, tem manj bo njihove...”

„Preklete barabe! Kam vse merijo!“ je dejal poveljnik in pogledal po svojih oficirjih, ki so z brezizraznimi očmi sledili besedam. Niso mogli skrivati, da jim spodjeda zaveš in majo trdnost.

„Ali naj berem naprej, gospod poročnik?“ se je obrnil k Valjahunu, ki je s strogim pogledom potoval od obraza do obraza in skušal uganiti, če je morda tudi kdo od teh povezan s tislimi, ki vedo za izvor letakov.

„Kar berite, gospod poveljnik! Vam in vašim možem zaupamo. Ti papirčki ne bodo podrli naših obrambnih linij in ne naše vere.“

„Poslali vas bodo na fronto,“ je bral poveljnik, „in kdove kje bodo trohnela naša trupla. Doma jokajo matere, žene in otroci. Skrbi jih za vašo usodo. Rešite se z ladje, ki tone. Prestopite k nam! Skupaj z zavezniki bomo vrgli Nemce iz naše dežele!“

Poslušali so, kot bi jim nalagal na hrbte težko kamenje.

„Sedaj poslušajte bogokletstvo, posebno vi, vojni kurat,“ se je obrnil k duhovniku, ki je skrbel za versko vzgojo v postojanki in je bil hkrati Valjahunov tajni agent.

„Vemo, da ste zapeljani. Govore vam, da branite vero, boga in cerkev. Tudi to je ogabna laž tistih, ki vas vodijo v golovo smrt. Hitler je hotel mobilizirati samega boga in ga uvrstiti v svoje vrste. Toda bog se ne da mobilizirati, kot so se dali njegovi nevedni duhovniki. Ne gre v vrste poganov, nasilnežev in morilcev. Bog je na strani tistih, ki se bore za pravico, narodno in človeško svobodo božjih otrok. Vera in cerkev danes nista v nevarnosti... Grdo vas goljufajo, vas, ki padate za tinterese tujcev.“

Občinski odborniki iz Maribora obiskali Koroško

Prof. Werner Berg 70-letnik

Včeraj je znani koroški slikar prof. Werner Berg obhajal svojo 70-letnico. Po rodu iz severnovzhodne Nemčije, je pred štiridesetimi leti svojo drugo domovino našel v Podjuni. S tamošnjim ljudstvom deli umetnik bol in veselje in iz tega črpa svoja umetniška dela, s katerimi je zaslovel daleč po svetu. On je prvi, ki je v svojih delih zajel motive trdega in skromnega življenja in tudi plemenitega botenja južnokoroškega ljudstva, hkrati pa je zajel tudi žilavi odpor teh ljudi proti nemoralnemu raznarodovanju. Slednje je prof. Werner Berg še posebej podkreplil lansko jesen, ko se je kot pripadnik nemške narodnosti udeležil demonstracije za pravice koroških Slovencev v Celovcu.

Na sprejemu, ki ga je ob 70-letnici prof. dr. Berga za koroške kulturne delavce priredil koroški deželni glavar Sima, ki je v svojem poslovnem govoru opomnil tudi na vzroke, ki so privedli do njegovega nepristojnega odstopa, pa je prof. Berg povsem pravilno ugotovil, da so v življenju lahko zmage, ki se jih je treba sramovati, kakor so tudi porazi, na katere smo lahko ponosni.

Številnim čestitkam jubilaru, ki je še poln svežih sil in ustvarjalnosti, se pridružujemo tudi koroški Slovenci.

Bistrica v Rožu

Po kratki vendar težki bolezni je v torek 2. aprila preminula Draga Jelen, žena uglednega zdravnika dr. Stanka Jelena iz Bistrice v Rožu.

Pred nekaj meseci je nenadoma zbolela. Upali smo, da bo ozdravela in da bo kmalu zopet med nami. Vendar ji je neizprosna smrt pretrgala nit življenja in morala je še mlada, stara komaj 53 let, zapustiti ta svet. Njena izguba nas je vse globoko prizadela, zlasti zato, ker je bila zelo priljubljena med našim ljudstvom.

Pogreb pokojnice je bil v nedeljo popoldne na sveškem pokopališču, kjer se je nabralo ogromno število pogrebcev od blizu in daleč, da se poslovijo od drage pokojnice. Iz Podjune, kjer je bila Draga Jelenova doma, je prišlo mnogo njenih rojakov, sorodnikov in znancev, med njimi tudi pliberški moški zbor pod vodstvom Folija Hartmana, ki se je ob odprtem grobu s pesmijo poslovil od svoje drage rojakinje. Tudi domači pev-

ski zbor pod vodstvom dr. Antona Feiniga je zapel pesmi žalostinke in s tem izrazil pokojnici poslednjo čast.

Draga Jelenova, rojena Kraut, je bila doma pri Klokarcu v Bistrici pri Pliberku. Pred 32 leti je morala, kot številni drugi koroški Slovenci, tudi ona skupaj s starši zapustiti svoj ljubljenski rodni dom in iti v izseljenišvo v taborišče Hesselberg v Nemčiji, kjer so bili izpostavljeni mučni negotovosti, ali bodo še kdaj videli svoj rodni dom ali ne. Bivši sotrpinki je Zveza slovenskih izseljencev poklonila venec, njen predsednik Lovro Kramer pa se je poslovil od pokojnice. Prav tako je ob odprtem grobu spregovoril tudi kanonik Aleš Zechner, pogrebni obred pa je opravil domači župnik Martin Škorjanc.

Z globoko prizadeto Jelenovo družino sočustvujemo vsi znanci in prijatelji. Pokojnico bomo ohranili v lepem spominu, možu in otrokom pa izrekamo naše globoko sožalje.

Koroškem, deželni poslanec in župan Hanzej Ogris, ki je gostom zaželel dobro počutje na poti po Koroški. Po kratkem ogledu Bilčovsa je sledil razgovor s predstavniki naših organizacij. Pri le-teh so sodelovali dr. Joško Tischler, Hanzej Ogris, Karel Prušnik in inž. Franc Einspieler. Predstavniki naših organizacij so goste najprej seznanili s trenutno narodno politično situacijo koroških Slovencev, zatem pa so odgovarjali na številna vprašanja mariborskih gostov, ki so pokazali močno zanimanje za položaj slovenske manjšine na Koroškem. Zlasti jih je zanimala ureditev šolstva, upoštevanje dvojezičnosti na uradih, pomoč kulturnim organizacijam s strani vladnih forumov, gospodarstvo, obnova partizanskega spomenika na Robežu, razvoj kmetijske šole v Podravljah in drugo.

Za izčrpne informacije se je zahvalil predsednik Kluba občinskih odbornikov Maribora, prof. Ivan Rudolf, ki je ob koncu za SPD „Bilka“ v Bilčovsu izročil lepo knjižno darilo.

Prav tako so s knjigami obdarili tudi selske prosvetaste, medtem ko so ob povratku globaškemu društvu podarili diaproskop. Tam se je za darilo in pomoč mariborčanov zahvalil predsednik Luka Hudl.

Obisk iz Preddvora

Globasnica. — V zadnjem času imamo v Globasnici skoraj vsak teden kulturno prireditev, včasih celo več. Po večini prihajajo k nam kulturne skupine iz Slovenije in se nam predstavljajo s svojimi dosednjimi.

Tako je bilo tudi preteklo nedeljo zvečer, ko je naše Slovensko kulturno društvo imelo v gosteh učence osnovne šole „Matija Valjavec“ iz Preddvora, ki so se nam v dvorani pri Šoštarju predstavili s sporedom slovenskih narodnih plesov. Pred tem so naši mladi gostje nastopili v Bilčovsu. Na poti k nam so obiskali nekatere kraje Podjune.

Čeprav nedelja ni najbolj ugo-

den čas za prireditev, se je v predeljeni dvorani pri Šoštarju nabralo lepo število ljubiteljev slovenske folklorne, da vidijo izvajanja mladih plesalcev iz Preddvora. Predsednik Slovenskega kulturnega društva v Globasnici Luka Hudl je gostom izrekal prijazno dobrodošlico, medtem ko je v imenu gostov spregovoril ravnatelj osnovne šole „Matija Valjavec“ Vinko Jenko. V svojem govoru je kratko orisal dejavnost skupine ter izrazil zadovoljstvo nad pripravljenim sprejemom na Koroškem, ki da bo za slehernega mladega učenca nepozabno doživetje. Ob koncu pa je povabil 20 otrok iz Globasnice, da v počitnicah pride-

jo v Preddvor in skupaj z njihovimi otroci nasludirajo osnove narodnega plesa.

Nato se je pričel pester spored narodnih plesov in le tisti, ki je izvajanja mladih plesalcev videl, bo verjel, da je taka kvaliteta sploh možna. Pri tem seveda gre priznanje njihovim strokovnim učiteljem, zlasti prof. Lenki Krišelj in prof. Mirku Udir. Ko naštevamo imena, ne moremo mimo napovedovalke Mojce Kolmanove, ki je s svojim prikupnim glasom najavljala posamezne točke. Posebno lepo pa je recitirala pesmi naše pesnice Milke Hartmanove.

Skratka, spored je bil izredno lepo kulturno doživetje. To je podaril tudi tajnik Slovenske prosvetne zveze, Andrej Kokoč, ki se je gostom ob koncu zahvalil v imenu prireditelja in naglasil velik pomen takih medsebojnih srečanj, saj je taka oblika povezave nadvse koristna za naša društva, ki tako lahko usposablajo svoje mlade člane.

Opozorilo

Opozorjamo, da je razstava slik našega rojaka Ernsta Arbeitsteina iz Pliberka, v celovski galeriji Hildebrand odprta od 24. aprila. Razstavo lahko obiščete dnevno od ponedeljka do petka od 17. do 20. ure ter ob sobotah in nedeljah od 10. do 14. ure.

Jubilejni koncert Avsenikov

Znani kvintet **Avsenik** praznuje letos 20-letnico obstoja. Ob tej priložnosti bo ansambel 19. aprila v dvorani Tivoli v Ljubljani priredil celovečerni koncert, katerega čisti dobiček je namenil za boj proti raku. Zanimanje za to prireditev je izredno veliko. Tudi Slovenska prosvetna zveza bo organizirala obisk tega koncerta in je v ta namen najela avtobus, ki bo 19. t. m. vozil v Ljubljano. Odhod ob 16.30 uri iz Dobrle vasi (avtopodjetje Sienčnik) in ob 17. uri iz Celovca (Gasometergasse 10). Prijave pismeno ali po telefonu do 15. aprila 1974 na naslov: Slovenska prosvetna zveza, Celovec, Gasometergasse 10, tel. (0 42 22) 32 5 50.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tor

Valjahun si je živo grizel brčice. Ob besedah o bogu se je spomnil starega župnika Oblaka in posumil, da je tudi njega zastopila sovražna propaganda. Brezpogojno mora odkriti, od kod doteka ta strup!

Poveljnik je vzel v roke naslednji list in dejal ogorčeno: „Te umazanije o predsedniku, generalu Rupniku, mi ne gredo iz ust. Preveč podlo ga obrekujejo.“

„Saj ni treba tega brati,“ je rekoč velel Valjahun in vstal. „Zdaj veste, za kaj gre. Hočejo nas razkrojiti, zastrašiti, da bi izgubili cilj in vero. Ker jih je že mnogo bralo te umazanije, moramo govoriti z njimi. Ljudje morajo vztrajati z nami do konca!“

Po ideološki lekaiji oficirskemu in podoficirskemu kadru je dejal komandantu:

„Dobili smo poročilo, da bodo Angleži metali korpusu vojni material. Predlagam, da zakurimo ognje v obliki peterokrake zvezde. Lahko se zgodi, da se zmotijo.“

Med poveljujočimi je zašumelo. Ne da bi se posvetovali z nemškimi vodstvom, je poveljnik ukazal svojim, da gredo takoj na delo in na polju izven vasi pripravijo kresove.

Valjahun se je po kosilu umaknil v svojo sobo. Legel je na razmajano vojaško posteljo in začel prebirati letake, kakršne so našli na vseh mogočih krajih. Spomnil se je na prezidenta. Ali so mu jih že prinesli? Ni vedel, ali bi bilo pametno pokazati mu jih ali molčati, zakaj oklevetani prav tako sovraži tistega, ki mu prinese vesti, kot tiste, ki ga klevetajo.

Bral je:

„Leon Rupnik! Kdo je ta vaš spoštovani voditelj? Eden največjih pokvarjencev je, lažnik in neznačajnej. Lice-merec, ki trdi, da je za ves slovenski narod naložil križ na svoja ramena in postal svetel simbol volje do življenja. To je človek, ki ga imajo celo Nemci za šlevo. Človek, ki

obrača plašč po vetru...“

...Ko je kot bivši avstroogrski oficir stopil v staro jugoslovansko vojsko, je takoj postal Lav in prestopil je v pravoslavno cerkev. Velezdajalec je, sovražniku je izročil načrte vseh obmejnih utrd, še preden so bile zgrajene! Pelokolonaš! Pod Italijani je takoj postal Leo, mestni župan in priganjač. Pod Nemci pa je ta krivoprišestnik takoj postal prezident in že Leon. Goni vas v smrt in prodaja vašo kri nenasičenemu žrelo. To je hlapčevski vlačugar, ki menja pri-sege, uniforme in vero. Ne pojdite v smrt s smrdljivim vlačugarjem!

Čas beži! Z Rupnikom v smrt ali z OF v novo življenje! Kesanje bo prepozno!“

Propaganda... Koliko gnojnice je polite z obeh strani! Ogenj sovražstva še dolgo po vojni ne bo ugasnil... Valjahun je zaprl oči in si mislil, da bodo pač zvalili nekaj omahljivih posameznikov, ki niso v sebi trdni. Pravih borcev za vero in za boga pa te plevne ne bodo omajale. Zdaj je tudi sam podvomil o karti, na katero so stavili vse, in se prvokrat resnično zbal. Oblubam iz tujine ni več zaupal. Preveč globok prepad jih loči... kri in zabloda. Ni prostora za skupno pot. Ni časa za oprostitev. Nekdo bo moral umreti.

Skušal je zadremati. Zdaj ni imel nikogar več, ki bi se mu lahko zaupal. Ali naj gre k župniku Oblaku kakor svoj čas? Kako naj mu govori, da bi mu zaprl usta? Nič več ni imel pokoja... Vse, kar je zidal, se je podiralo. Zdelo se mu je, da sam ruje, kar je zasadil. Čutil je, da prihajajo velike in težke reči, neizbežne in težke kot skale, ki se s hriba valijo v dolino. Kdo jih bo zaustavil?

Zmotil ga je kurir: klicali so ga v nemško poveljstvo. Dežurni oficir mu je izročil radiogram. Odprl ga je z večjo tesnobo kot običajno.

Major Wolf mu je sporočal, da je pisava človeka, či-

gar poročilo mu je poslal, neznana; to da nikakor ni pisava agenta G-15.

Celo se mu je orosilo, oprijel se je stola. Torej je nasedel? Spustil je partizanskega obveščevalca, ki ga je kot spomladanskega zajca speljal na led... Zdaj pojdejo po zlu še javke, ki mu jih je izdal...

Vse gre narobe...

Naslednji dan po večerji jih je osrečila mrzla, kot ribje oko jasna, zvezdna noč. Ko so zaslišali brenje angleških letal, so na poljih, nedaleč za vasio, zagoreli ognji. Valjahun je z okna gledal trepetajoče plamene in se oziral v črto ločnico, kjer je zmanjkovalo zvezd in svetlobe in kjer se je začela tema neznana. Še vedno mu je bilo pri srcu tesno in ni se mogel otresti žalosti. Če ne bodo nasledili, si bo napravil še en poraz in novo nezaupanje...

Poveljnik ga je ogovarjal. Stežka je trgal iz njega misli. Tanek kovinski zvok se je močneje zarezal v ozačje. Nad dolino med vencem hribov je zdrsula bela senca in zakrožila nad ognji kot ptica, ki bi rada pristala.

„Prišli bodo!“ ga je veselo lopnil po plečih poveljujoči.

Kovinski šum motorjev iz teme je naraščal. Nebo je preletela eskadrilja letal.

Poveljnik in Valjahun sta pagnala vso vojsko na plano. Med domobranci so se pomešali tudi Nemci. V zraku je zasikalo in razpela so se padala s tovari blaga in orožja. Mednje so hrupno deževali zavoji z obleko. Nekatera padala so se obešala po drevu bližnjega gozda.

„Ali veste, kaj to za nas pomeni, gospod poročnik! Ti kmečki telebani vsak dan boljasedajo propagandi in se ozirajo v gozdove, kamor bi radi pobegnili. Zdaj nam bodo verjeli, da smo z Angleži, ker le-ti mečejo nami!“

Odpravila sta se na polje. Gledala sta, kako so se

Igrače za dojenčka

Igra otroka razvija, krepi in mu nudi posebno zadovoljstvo. Zdrav in normalno duševno in telesno razvit dojenček se bo pričel igrati že v začetku tretjega meseca. Prva igrača so njegovi prstki in rokah. Prstke in rokce ogleduje in pri tem izraža vidno zadovoljstvo. To je tudi eden prvih znakov, da se dojenček normalno duševno razvija. Seveda taka igra otroku kaj kmalu ne zadostuje več. Začne prijemati predmete, ki jih doseže z roko, na primer odevico, trakec pri kapici in podobno. Če sliši glas matere, prijetno glasbo ali če vidi svetlobo, reagira s čustvom ugodja.

Konec tretjega in v začetku četrtega meseca otrok že opazuje predmete okoli sebe. Zato mu obesimo na košarico — najprej v oddaljenosti 25 cm od oči, nato pa že dlje — raznobarvne trake, kroglice ali ploščice. Oblike teh predmetov niso za otroka posebno pomembne, važno je le, da se gibljejo ali zasumijo, če se jih dotakne. Preizkusi psihologov so pokazali, da na otroka ugodno deluje, če so te igrače rdeče, rumene ali pa oranžne barve. Te igrače za gledanje, kot jih imenujemo, ugodno vplivajo na razvoj očesnih mišic, koordinacijo in akomodacijo oči in povzročajo otroku čustvo ugodja. Zvok, ki ga povzročajo ob dotiku, otroka vzbudi in pritegne njegovo pozornost.

Po četrtem mesecu otrok že drži igračko sam v roki. Z užitek seže po ropotuljici, ki pa mora biti primerno zvočna, ne pretežka in lepe barve. Rad ima tudi živalce iz gume ali plastične mase, ki ob dotiku dajejo glas. Biti pa morajo tako velike, da jih otrok ne more stlačiti v usta.

Staršem pa priporočamo zlasti priložnostne igrače. To so take, ki jih ni potrebno kupiti, ki jih ima vsak vedno pri roki. Na primer koščki papirja, majhna vrečka, rdeča čista krpa in podobno. Dojenček pa naj ima v košček ali posteljici vedno le eno ali dve igrački, ker je tako njegova pozornost bolj osredotočena. Če mu bomo nametali v košček več igračk, jih bo samo prijemal, ne bo se pa z njimi igral.

V šestem mesecu, ko pričanja otrok ob opori sedeti, ima rad zvočne kocke in pa igračke za stiskanje. V devetem mesecu opazimo, da drži dojenček že v vsaki roki po eno igračko. Poizkuša jih stresati in drgniti drugo ob drugo. Posebno rad se igra med kopanjem. Če nimamo plavajoče igračke, mu damo v roko krpico ali gobico. Stiskal jo bo in ne budimo se, če jo bo nesel tudi k ustom. Otroku tako uri ročne spretnosti in poizkuša razne aktivnosti. Vsak najmanjši uspeh ga spodbuja k novim dejavnostim.

Proti koncu prvega leta damo otroku votle igrače, tako da lahko vanje vtika prste ali pa celo roko. To so na primer votle kocke. Zelo zadovoljen pa je tudi s pločevinasto skodelico, ki pa ne sme imeti ostrih robov. Če je otrokov duševni razvoj harmoničen, bomo v enajstem mesecu opazili, da ob prisotnosti odraslih meče igrače iz stajice ali posteljice na

Spoznavajmo našo hrano

Za dobro zdravje in dolgo življenje moramo vedeti, kakšna je vrednost hrane in kako vpliva na naše telo.

Lahko ste debeli ali suhi, sladokusni ali neizbirčni, hrana ima za vse enako pomembno vlogo. Toda le malokdo ve kaj več o njej.

Tu je nekaj vprašanj in odgovorov, ki bi jih moral vedeti vsakdo izmed nas.

● Ali je surova hrana bolj redilna kot kuhana?

Ni vedno. V zelenjavi, na primer, so pomembne redilne sestavine v celicah, obloženih s celuloznimi zidovi, ki jih naš želodec ne more prebaviti. Med kuhanjem ti zidovi popokajo, in šele tedaj lahko pojemo hranljivo sestavino. Na drugi strani pa pretirano kuhanje ubija številne hranljive sestavine. Zato ne mečimo proč vode, v kateri smo kuhali zelenjavo! V njej je več kot 50 odstotkov mineralnih snovi.

● Zakaj določeno hrano radi uživamo, druge pa ne maramo?

Če je telo zasičeno s hranljivimi sestavinami, človek hrane s temi sestavinami ne mara in nasprotno. Hrepenenje po sladkarijah pa je često pogojeno s psihološko osnovo.

● Ali dobe vegetarijanci zadostne hranljive sestavine že s samo zelenjavo?

Da, toda precej težko, zlasti ko gre za proteine. Malokatera hrana vsebuje toliko proteinov kot meso.

● Ali pomenita lakota in dober tek eno in isto?

Ne. Lakota povzroča prazen želodec in določena količina sladkorja v krvi. Ko pride do tega, možgani sporočijo telesu, naj si poišče hrano. Zanimivo je opazovati tiste, ki so stradali: pravijo, da občutek lakote zgine tretji dan stradanja. Slab tek uniči občutek lakote. Toda močnejša lakota vedno prevlada tek. Kadar je človek sestradan, ne izbira jedi.

● Ali pitje blaži bolečine lakote?

Samo začasno. Kajti tekočina ne ostane v želodcu in je skoraj takoj že v črevesju. Zato ublaži kozoarec vode ali piva lakoto le za deset minut.

tla. Ne budimo se na otroka, ker je to eden najbolj zanesljivih znakov normalnega socialnega in duševnega razvoja. Otroku uživa ob novi aktivnosti. Prijetno mu je, da mu odrasli s tem, da pobirajo igrače, pomagajo.

Otrok naj ne bo v tem obdobju nikoli praznih rok, saj z igračko razvija čutila in si nabira prva spoznanja o svetu.

● Ali ima barva hrane kakšen vpliv na tek?

Da. Od določene hrane pričakujemo, da ima določeno barvo. Če je nima, izgubimo tek. Ob neki priložnosti je skupina lačnih ljudi jedla v prostoru, ki je bil zeleno razsvetljen. Med jedjo so spremenili svetlobo v sivo. Večina ljudi je izgubila tek.

● Ali ima duh kakšno zvezo z okusom hrane?

Da. Jezik čuti samo štiri okuse: grenko, sladko, kislo in slano. Pogostokrat zamenjamo duh z okusom. Tako nima na primer čebula nikakršnega okusa, enako tudi mnogi siri, imajo pa duh.

● Ali močna hrana škodi spanju?

Ni nujno. Številni narodi — na primer Španci — jedo zvečer mnogo, in sicer šele okrog 10. ali 11. ure. Tu gre predvsem za navado.

● Zakaj se nekateri ljudje redijo?

Redimo se takrat, kadar uživamo več hrane, kot jo potrebujemo in kot je telo lahko porabi. Rejenje lahko preprečimo na dva

načina: zmanjšati moramo količino hrane, ki jo vnašamo v telo, ali pa to hrano porabiti s telovadbo. Najbolje je, če oba načina kombiniramo.

● Ali se moramo čuvati hrane, če imamo slabo prebavo?

Da. Predvsem masne. Ocvrta hrana je prav tako težko prebavljiva. Enako tudi prekajena.

● Kaj se dogaja s hrano v želodcu?

Najbolj pomembna funkcija želodca je, da „napade“ hrano, ko pride le-ta vanj. Želodec si pomaga s sokovi, ki spreminjajo hrano v kašasto gmoľ.

● Ali prebavni sistem laže prebavlja eno vrsto hrane in težje drugo?

Seveda. Najlaže prebavljivi so proteini, maščobe pa najteže.

● Kaj povzroča trebušne krče?

Povzročajo jih čreva, ki med prebavljanjem porivajo tekočino ali pline iz enega črevesa v drugega.

● Koliko časa traja prebava?

Po štirih do šestih urah je hrana v črevesju. Glavna prebava se prične šele v črevesju; traja 12 ur. Tako že zajtrkujemo, ko prebavljamo večerjo.

O prehladu

Pri dojenčku je v prvi vrsti pri vsakem prehladu ogroženo uho, in to srednje uho. Nossek je namreč v tesni zvezi z ušesom, in sicer preko posebne, pri dojenčku še široke cevke, ki povezuje žrelno votlino z ušesom. Otroka prične boleti glavica, vsak gib je močno boleč, mlo zajoka, če se le dotaknemo ušesa ali kože okrog njega. Vročičen je, odklanja hrano, pogosto bruha in rade se pridružijo še črevesne motnje, ker majhen otrok, za razliko od odraslega, reagira na infekt kot celota, tako da je često zelo težko postaviti pravo diagnozo. Otroku tudi pogosto dražje kašlja, ne da bi bil vzrok kašlja v pljučih.

Vnetje v ušesu namreč draži globlje predele sluhovoda, podobno kot zakašljamo, če gremo pri čiščenju ušes pregloboko. Če gre za gnojno vnetje, je najbolje, da se bobnič predre, sam od sebe ali pa to naredi zdravnik in da se gnoj izlije iz ušesa navzven. Sicer se lahko gnoj razširi navzad na kost ali pa celo do samih možgan in možganskih ovojnic, kjer že v nekaj dneh povzroči smrtno nevarno vnetje.

Vnetje pa se lahko širi tudi v grlo, sapnik, bronhije in celo v pljuča. Tako se nahodu lahko pridruži angina, vnetje grla z lajajočim kašljem in naraščajočo hripavostjo, vnetje sapnika in bronhijev s sprva suhim in dražejim kašljem, ki postaja vse bolj vlažen, otroku v pljučih piska in hrope kakor harmonika.

Starejši otrok je sposoben sluz, ki mu zaliva dihala, izkašljati in izpljuniti, dojenček pa vso to nesnago požira ali pa, kar je še huje, ponovno vdihava. Slabo predihana pljuča, v katerih zastaja sekret, pa so najboljše gojišče za številne bakterije, ki povzročajo pljučnico. Zato je pljučnica pri majhnem otroku tako pogosto komplikacija prehlada. Pri odraslih najdemo običajno prizadet le omejen predel pljuč, pri majhnem otroku pa zelo pogosto najdemo gnojna žarišča raztresena po vseh pljučih. Iz pljuč pa se vnetje razširi še na pljučno mreno.

In vse to pride iz navadnega nahoda! Vendar na srečo ne vedno. Čim odpornejši, čim bolj negovan in hranjen je naš otrok, tem manj mu je prehlad nevaren, kolikor se ga sploh prime. Zato je najboljši način preprečevanja nahoda v smotrnem utrjevanju otroka, v pravilni prehrani, ki vsebuje zadosti vitaminov, zlasti vitamina C in sploh v pravilni negi.

Naš otrok naj bo čvrst, ne pa rejen in napihnjen, da komaj diha. Pravilno smo ravnali, če smo ga preko poletja utrjevali s sončenjem, kopanjem na prostem ter s telovadbo, primerno njegovi starosti. Tako je naš malček najboljše pripravljen za zimo in za vse nevarnosti ki mu jih prinaša.

In ne kašljajmo in kihajmo v otroka. Tudi ne poljublajmo ga, če smo prehlajeni, saj z nevidnimi kapljicami prehajajo na otroka tudi povzročitelji prehlada. Zavežimo si raje pred obraz čist robec ali gazo, kadar imamo opravka z dojenčkom. In če se je naš malček kljub vsemu le prehladil? Paziti moramo, da ne spregledamo kakega znaka, da se vnetje širi naprej, in ob najmanjšem sumu se posvetujemo z zdravnikom.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

vojaki podili za padali, vlačili na kup zabojne in jih siloma odpirali.

Za zavoje z angleškimi uniformami je dal poveljnik poseben nalog. Naglo so jih vlačili v bližnji gozd, kjer so jih že čakale posebne skupine. Le-te so jih prevzele in odnesle naprej v skrivališča na zaupnih kmetijah. V angleške uniforme se bodo preoblekli, kadar bo skozi te kraje prodiral angleška vojska, je pripovedoval poveljnik Valjahun.

Valjahun se je ugriznil v jezik. Že davno je vedel, koliko je ura v ogroženih postojankah in kaj jih zadržuje, da ne razpadejo. Če bi o tem poročal nemškemu generalu, bi jih dal postreliti vse od kraja.

Štabni narednik je prišel poročati, da so našli zabojne s pižami, čokolado in cigaretami. Takoj so privlekli to blago po rahlo zmrzli zemlji. Poveljnik je z asornim glasom ukazal zbor vseh, ki so bili pri teh zabojih, in naročil naredniku:

„Ukazujem vam, da preiščete žepe vsem tem lopotom!“

Obrnil se je k Valjahunu in mu začel pojasnjevati: „Veste, gospod poročnik, v akcijah so se navadili, da gre z njimi vse, kar ni pribito.“

Potem sta se lotila odpiranja zabojev, na katerih je bil napis v dveh jezikih: „Pozor, za angleško vojno misijal!“ Poveljnik je odtrgal in zmečkal vsak list z napisom posebej, ga vrgel na tla in s škornji poteptal. Z noži so odpirali škafle in pohlepno zijali: kava, čokolada, čaj, tobak ...

Valjahun je gledal poveljnika, ki je pogoltno žvečil čokolado. Spomnil se je, da je pred letom dni v njegovi in sosednjih postojankah preiskoval, kam so izginili trije angleški piloti, ki so bili s padali skočili iz gorečega bombnika. Kmetje so mu povedali, da so jih zajele domobranske patrulje. Toda piloti, kot bi se vdrli v zemljo ... Prepričan

je bil, da so zakopani nekje v bližini teh gozdov.

S plenom so se vrnili v postojanko. V gozdu, kjer so med drevjem vojaki iskali padala, ki jih je bil zanesel nočnik, so se oglasile strojnice. Tam so se spopadli za plen s partizani.

Zbrali so se v oficirskem klubu — ves oficirski kader, z nemškim poveljnikom ter vodjem žandamerije in graničarjev — da bi skupno proslavili ukano.

Stotnik, poveljnik domobrancev, se je že napil konjaka, namenjenega angleškemu polkovniku Mooru, in si nabasal pipo z dišečim kolonialnim tobakom. Zadišalo je po alkoholu, kavi in čokoladi.

Povabili so tudi nekaj deklet, ki so jim navadno stregle. Delili so jim čokolado, jih napajali z likerjem, si jih posajali na kolena in zabavljali čez partizane in Angleže.

13

Noč se je umirila. Iz teme je straža pripeljala štiri može. Valjahun je široko odprl oči, ko je pri vratih zagledal med skupino domobrancev in Nemcev četrto oboroženih partizanov z zvezdami na kapah. V hipu je hrup polihnil in oči vseh prisotnih so se uprle v stasitega moškega, ki je stopil naprej in se predstavil poveljniku:

„Poročnik Luks! Specialna skupina gestapa.“

Vsi štirje so bli premraženi, mokri do pod pazduh in umazani.

Luks je mirno predal pismo. Poveljnik ga je odprl, ga preletel in obraz se mu je razjasnil. Veselo je segel v roko Luksu in njegovim spremljevalcem.

Pošiljal ga je mojar Wolf, da bi mu kot strokovnjak pomagal proučiti položaj in utrditi obrambo postojanke.

Prišlece je nemški intendant odpeljal, da so se preoblekli, potem so se vrnili v družbo. Posedli so k peči, da so se ogreli. Gostitelji so jih napojili z žganjem.

Poročnik Luks se je bil z veliko nevoljo podal na pot. Toda ukazom majorja Wolfa se ni mogel upirati. Za spremljevalca mu je dodelil oba brata, ki sta bila pobegnila Artilju. Starejši je poznal kot Jelovčanov kurir vse steze in prehode v gorovju do Cerknega, mlajši pa vse javke in zveze v dolini.

Luks je bil v tem položaju nemškemu in domobranskemu vodstvu zelo dobrodošel. Ko je prišla divizija v hribovje okoli postojanke, so morali organizirati lastno izvidniško službo, saj je v zadnjih dveh letih Bar tako temeljito obračunal z ovaduh, da so tudi redki preostali stisnili rep med noge.

Luks bi bil raje preganjal Tončka in stikal za Nestorjem po pobočjih Jelovice, kot prodiral na območje korpasa, kjer bi ga lahko ta ali oni prepoznal. Dva meseca je prebil v bolnici. Na obrežju Save, kjer je Tonček imel prehod, je slednjega čakal z nekaj možmi. Toda namesto da bi bil Tonček prebredel vodo, kjer so ga pričakovali, jim je v spremstvu kurirja prišel za hrbel. Preden so se razpršili vsaksebi, mu je Tonček pestrelil nogo. V bolnišnici bi bil skoraj dobil prisad. Nihče se ni zmenil zanj. In nacejal se je z razočaranjem. Brema izdaje ga je razkrajalo. Tudi major Wolf je pozabil nanj, brž ko mu ni bil več potreben. Njegove zasluge, da je bila brigada na Krnu uničena, so si razdelili drugi. Brema pa je padlo nanj. Izdaja nikoli ne dobi priznanja in ne plačila. Če ne uspe, je izgovor za tiste, ki so nanjo računali, če pa uspe, tega nihče ne spregovori na glas, ker noče spustiti iz rok uspeha. Major Wolf in stotnik Kniecke sta si prilastila njegov uspeh. Njega pa je Wolf pošiljal s težavnimi nalogami zdaj sem zdaj tja, samo da bi se ga znebil. Čutil je, da je tudi Nemcem odveč. Niti slišati ni hotel, da bi ga poslali na delo v rajh, kot so mu svoj čas obljubljali.

(Dalje v prihodnji številki)

za oddih in razvedrilo

EDWIN JAY

Ljubosumnost

Zelo sem srečen, kajti Pavla je najljepše bitje, ki si ga človek lahko zamisli. Je ljubka, zelo duhovita in mična, poleg tega pa tudi inteligentna. Eno napako pa le ima — ljubosumna je kot hudič. Zaradi tega sva se prepirala od prvega dne poroke. Takoj ko je prišla v pisarno in se seznanila z mojo tajnico Gillian, je odvihrala jezna kot furija. Zahtevala je, da dekletu takoj odpustim. Seveda sem ji to izbil iz glave, nakar sva imela pravcati tihi teden.

Saj me boste razumeli: Gillian je tako sladka, da se je zanjo splačalo prestat en zakonski vihar.

Menil sem, da je s tem prepričano „problem Gillian“ rešen. Toda določeno sem nam je nakopičilo, nekaj večerov sem zelo pozno prihajal domov. Pavla je znova začela. Dobesedno rogala se mi je:

— Čudim se, kako si upaš priti domov po vsem tistem, kar počenjaš! Odgovoril sem šele potem, ko se je malo pomirila:

— Motiš se, če misliš, da sedimo v pisarni prekrižanih rok... Toda to je ni zanimalo, zato sem nadaljeval v drugi smeri: — Gillian ima zdaj fanta, pravcatega velikana. Kaže, da se imata zelo rada...

— Saj sploh ne mislim na to Gillian, me je prekinila žena.

— Zakaj pa se potem prepirava? Pavla je sedla na kavč:

— Saj mi ni treba na dolgo pojasnjevati. Samo dva lahko nastopata v tvoji igri, Filip. To moraš razumeti!

Razumel sem. Ta misel mi je vrtala po glavi tudi naslednje jutro, tako da sploh nisem bil sposoben za delo. Popoldne sem odšel na kosilo in upal, da bom ob dobri jedi bolje modroval.

Res je smešno. Kako naj se jaz, ki sem do grla zasut z delom, še potepam! Nasprotno, za kaj takega je imela moja žena veliko več možnosti kakor pa jaz!

Po kosilu sem zamišljen taval po parku. Lepa ženska, kot je Pavla... Nič koliko misli se mi je pletlo v možganih...

Res sem jo v zadnjem času zanečmaril. Idealen plen za poklicne zapeljivce je.

Odšel sem domov, pripravljen, da razčistim vsaj nekatere svoje sume. V trenutku, ko sem zavil v našo ulico, se je ustavila pred mojo hišo siva limuzina. Iz nje je z zanesljivim korakom stopil možki v dežnem plašču in brez obotavljanja pozvonil. Vrata so se odprla. Opazil sem Pavlo. Možki je vstopil, nakar so se vrata za njim zaprla. Potemtakem ga je pričakovala. Niti „dober dan“ ji ni rekel. Vstopil je kakor v svoj dom... Ustavil sem avto nekoliko proč od hiše. Živčno sem stiskal volan. Potrpežljiv moraš biti, sem si ponavljala. Morda bo Pavla lahko vse to pojasnila.

Cez poldrugo uro je možki odšel. Ko se je peljal mimo mene, sta se najina pogleda srečala. Njegov boječi nasmeh se je zadržal v mojem spominu vse do sedmih zvečer, ko sem končno sklenil, da stopim v hišo, kot da se šele vračam iz pisarne. Molčal sem. Uspelo mi je, da sem se pretvarjal, kot da se ni nič zgodilo. Pavla niti opazila ni moje potrnosti.

Naslednji dan sem, takoj ko sem prišel v pisarno, prijel za telefon. — Tukaj Gale, detektivska agencija, mi je odgovoril ljubek ženski glas. — Da, ob enajstih. Bi bilo kar prav.

Spustil sem slušalko in mislil na Pavlo. Pustil sem ji dovolj časa, da vse pojasni, vendar ni tega niti poskušala. Toda povsem miren še vedno nisem bil.

Nekaj pred enajsto uro so me odpeljali v veliko pisarno detektivske agencije Gale. Znašel sem se pred rjavolaso žensko, ki se je ljubko smehljala in mi ponudila, naj sedem.

— Gospod Dickon, zakaj skrivate presenečenje? — me je nekoliko karajoče vprašala. — Ali niste vedeli, da so na svetu tudi detektivke. Jaz sem gospa Gale.

— Vem, da so, sem odgovoril, toda jaz nisem...

— Če bo treba, bom poklicala kakšnega kolega — možkega.

Bila je privlačna in iskrena. Imel sem občutek varnosti.

Začel sem ji pojasnjevati, zakaj sem prišel. Segala mi je v besedo, postavljala razna vprašanja in si zapisovala razne podatke. Vendar je bilo vse to videti nekako površno.

DOMISLICE

- Ne bo domovina zapustila človeka, temveč človek domovino.
- Največja od vseh napak je, da se ne zavedaš nobene.
- Sovrašтво je maščevanje strahopetca zaradi prestanega strahu.
- Podleža najhuje prizade ne ponos.
- Duhovita ženska je blago; duhovita lepota je moč.
- Najbolj žalostno je, da se ljudje fanatizirajo v sovraštvu, v ljubezni pa ni fanatizma.
- Vse ceste, ki vodijo do želje človekovega srca, so dolge.
- Humor ne pomeni smejeti se, temveč bolje vedeti.
- Mlademu človeku ni treba biti žal, da nima milijonov, da bi razvil neko idejo.
- Naj ti bodo misli še tako kreposne, pa nihče ne ve, da mislijo tudi slabiči.
- Pokopališče je edina zemlja, v kateri vlada enakopravnost.
- Če želite spoznati in vzljubiti svojo domovino, pojdite v tujino.
- Ponosen sem na napake, ki mi jih ljudje pripisujejo; manj ponosen pa sem na tiste, ki jih zares imam.
- Ponos je na dnu vseh velikih napak.
- Od duhovitosti imamo le to, da nam je zelo dolgčas s tistimi, ki je nimajo.

MILOVAN ILIČ

Pred obveznim večernim sprehodom navadno dremlijem v starem usnjenem naslanjaču. Naslanjač je pri oknu, okno poleg omare s knjigami, omara pri vratih, a nad vrati majhen, navaden zvonec, katerega mehanizem je pravkar pričel delovati.

Vstal sem in odprl vrata. Na hodniku so čakale tri figure, ki jim je bilo zelo težavno določiti spol, leta in narodnost.

— Dober dan, — je rekel prvi gost, ki je imel namesto glave strojček za mletje kave.

Drugi je bil ovit z raznobarnimi električnimi žicami in zelo podoben teleprinterju. Tretji je imel namesto telesa miniaturnen oddajnik z dvema — tremi zadrževalnimi budilkami.

— Mi smo Marsovci, — se je nasmehnil Teleprinter.

— Dober dan. To torej pomeni, da je na Marsu življenje? — sem vprašal.

— Kakor vidite, je nadaljevala Budilka.

Strojček za mletje kave in Budilka sta izvlekla svoje papirje, a Teleprinter je povedal, da je svojo osebno izkaznico pozabil v vseмирski ladji, vendar Strojček in Budilka lahko potrdita njegovo poreklo, narodnost, veroizpoved in politično pripadnost.

Povabil sem jih v sobo in prinesel rum. Budilka je popila samo en kozareček, Strojček nekaj čašic, a Teleprinter se je izgovoril, da ima bolna jetra in da mu je zdravnik prepovedal ostre pijače.

— Slišali smo, da ste vi iznašli prvi teleskop in prvi vodomet? — je vprašal Teleprinter.

— Povsem točno. Razen tega, jaz sem iznašel prvo centrifugo, prvo harfo in prvo fugo. Ampak rad bi

— Vi torej zahtevate od nas, da nadzorujemo vašo soprogo, je dejala na koncu in zaprla beležnico. — Ravnala se bom po vaših ukazih.

Odšel sem veliko podjetnejši, kot sem bil pred prihodom. Toda misel na možkega iz sive limuzine mi je znova pokvarila razpoloženje.

Teden dni kasneje se je oglasila gospa Gale:

— Prav gotovo vas zanima, kar smo doslej dosegli, je rekla. — Če se bova lahko dobila jutri ob sedmih zvečer pri Zlati peti, vam bom vse pojasnila.

Gospa Gale je sedela na visokem stolu pri točilni mizi. Ko sem jo še od vrat zagledal, se mi je zdela zelo privlačna. Seveda sem ji to tudi takoj povedal.

— Ime mi je Paola, se je nasmehnila. — Če nisem v službi, rada slišim, če me tako kličejo.

— Če niste v službi? sem se začudil.

Prikimala je: — Ali pa recimo, če delam samo iz zadovoljstva.

Sploh je nisem razumel. Še pomisliti nisem utegnil, kajti naslednji trenutek je stopila v bar Pavla s svojim prijetnim spremljevalcem. Sedla je za neko mizo v kotu, ki je zaradi stebra v sredi dvorane nisem dobro videl.

— Počakajte pet minut, me je opozorila Paola Gale. — Tisti možak lahko zelo močno useka, če se mu zahoče.

— Ali ga poznate? — Seveda! Moj zaročenec je.

— Kaj pravite? — Da, prihodnji mesec se bova poročila.

— Veste kaj, rad imam šalo, toda samo če je umestna...

— To je Dick Harper iz moje detektivske agencije. Ta trenutek verjetno pojasnjuje vašo ženo, da je vrsto dni opazoval, kaj počenjata in kje hodite, ter ugotovil, da naj jo zaradi tega prav nič ne skrbi. Vaše življenje je brez madeža, razen da zdajle sedite z drugim dekletom. Ljubosumnost je razdrla številne zakone. Še malo, pa bi bilo tako tudi z vašim.

Prikimal sem. Nisem imel kaj povedati. Dick Harper je vstal. Pohitel sem k Pavli, toda Paola Gale me je prišla za rokav in mi potisnila v roko kos papirja:

— Tole je za vas. Dick ni hotel mučiti vaše žene, zato sem tudi njegove stroške zapisala na vaš račun.

Anekdote

Slavni zdravnik in bakteriolog Koch si je pri izpitu dovolil majhno šalo. Vprašal je kandidata:

„Kaj bi storili, če bi vas kdo poklical, da bi mu ozdravili konja z zlomljeno ključnico?“

Kandidat je naštel celo vrsto zdravih metod.

„Ne, ljubi moj,“ je odvrnil Koch. „Jaz bi tega konja za vsako ceno kupil in nato z velikim dobičkom prodal kakemu muzeju. To bi bil namreč edini konj, ki bi imel ključnico.“

○

Španski filozof Miguel de Unamuno je imel osem otrok. Vendar bi jih imel samo sedem, če bi se izpolnila želja zadnjega otroka. Ta dečko — očetov ljubljencek — je lepega dne, ko ga je oče ošteval, ogorčeno vzkliknil:

„Če bi bil vedel, da se bom moral pokoriti odraslim, ne bi nikoli privolil v svoje rojstvo!“

Na te besede je filozof zadovoljno izjavil:

„To je najlepši krik individualizma, ki sem ga kdaj slišal!“

○

Berlinski kipar Schadow je bil precej brezobziren z mladimi ljudmi, ki so brez talenta silili v to umetnost. Nekega dne mu je tak kipar pokazal svoje zadnje delo.

„Ali si to sam napravil?“ ga je vprašal Schadow.

„Sam.“

„Res sam?“

„Res, sam!“

Po dolgem molčanju pa kipar meni: „No, torej lahko postaneš — lončar!“

H. K. BRESLAUER

Broadwayska melodija

„Bilo je takrat, ko nisem mogel najti v New Yorku nobenega primerne dela,“ je pripovedoval Tom, znan med prijatelji kot prebrisan fant, „pa so mi bili edina zabava dolgi pogovori z McLeanom, s katerim sva stanovala na 47. klopi na levi strani Centralnega parka. Tudi McLean je že, kot pravimo takemu, vse vode preplaval, vendar pa je imel še čedno obleko na sebi in je govoril o zaslužkih kot Rockefeller o milijonskih kupčijah. Sit nisem bil od tega, rad pa sem z njim fantaziral, kajti neko upanje mora vendar imeti vsak, kdor noče popolnoma propasti. Nekega dne sem se vozil s svojo violino...“

„Violino?“, je vprašal Bill Snuggles, ki je Toma pozorno poslušal. „Violino?“

„Boš takoj vse zvedel,“ se je Tom široko režal. „Torej nekega dne sem se vozil s svojo violino pod pazduho v polnem avtobusu in kadil cigareto. Na oglu 27. ceste je avtobus prehitro zavil in pri sunku je padel cigaretni pepel na telovnik pred menoj stoječega potnika. Ko sem pepel odprhnil in se mu opravičil, me je

ta zagrabil za ovratnik in se zadržal vame: „Vi, kravatno iglo ste mi ukradli!“

Jaz sem zanikal, vmešali so se še drugi okoli naju in vsi so se razdelili takoj v stranke. Okradeni gospod je bil najbolj glasen: „Lopov, jaz vem kaj govorim. Pa saj lahko takoj telefoniram domov, potem bomo že videli, če sem jo res doma pozabil, kot to vi trdite.“

Na prihodnji postaji me je prisilil, da sem izstopil. Sopotniki so nama z velikim hruščem sledili in preden me je privlekel do telefonske kabine, se je okoli naju zbrala že množica radovednežev.

Kaj vse sem moral preslišati, medtem ko je oni telefoniral, si lahko mislite. Prišel je še od nekega policaja in mi za vsak primer položil roko na ramo. Minuto pozneje pa je stopil „okradeni“ potnik iz kabine in se začel v zadregi opravičevati. Kravatno iglo je pustil doma na mizi.

Takoj se je javno mnenje obrnilo proti njemu. Še policaj je napravil strog obraz, a gospod je že privlekel denarnico iz žepa, da bi nekoliko popravil slab vtis. „K vragu,“ je zaklel, „kaj sem danes res vse pozabil. Samo deset dolarjev sem vzel s seboj!“

Pogledal je najprej mene in se potem ozrl okoli. Povsod le sovražni pogledi! Naenkrat je položil svojo roko na škatlo z violino in me začuden vprašal: „Ste glasbenik?“

„Da, Sir,“ sem dejal, „a že več mesecev sem brez dela. Pravkar sem hotel odnesti violino v zastavljalnico, da si kupim toplo juho.“

„Dajte violino, mladi mož,“ je gospod prijazno dejal, „zastran mene ne smete imeti škode. Jaz sem Joachim, znani virtuos na violini! Kje imate klobuk? Tu imate 10 dolarjev, če me obiščete, jih dobite še 100! In zdaj —“ obrnil se je k poslušalcem — „zdaj bom za tega mladega moža igral. Siromakom je treba pomagati!“

„To je beseda!“ je policaj ginjen pokimal. „Sir, vi ste gentleman!“

Ljudje so navdušeno vpili „živio“, gospod pa je igral živahen marš.

Ko je končal, je v klobuk kar deževalo srebrnih kovancev, pa tudi papirnatih bankovcev ni bilo malo.

„No, saj pa je tudi bilo pošteno od moža,“ je dejal Bill Snuggles, „moje priznanje...“

Nato se je obrnil k Tomu: „Od kdaj pa si vendar ti glasbenik? Tega pa res nisem vedel doslej.“

„Jaz, glasbenik?“ se je zasmejal Tom. „Prav toliko sem jaz glasbenik, kot je bil tisti gospod virtuos Joachim. Bil mu je le podoben. Ta nastop pa sva mnogokrat ponovila na najrazličnejših krajih. In to z največjim uspehom.“

Gospod je bil namreč moj tovariš s 47. klopi, McLean.

Marsovci

že zvedel za vzrok vašega obiska, moji dragi Marsovci, — sem rekel s smehljajem, ki ni zaostajal za najšarmantnejšimi smehljaji pariških prodajalk cvetja.

— Bi bili tako prijazni, da bi za prebivalce Marsa in bližnjih planetov predavali o temi „Riba ne more živeti brez vode, a človek lahko brez ribe“?

Brez pomisleka sem sprejel povabilo in še istega dne odpotoval s svojimi novimi prijatelji na Mars. Potovanje je bilo zabavno in je trajalo manj časa, kot sem pričakoval. Njihova vesoljska ladja ima kino, olimpijski bazen, opero in knjižnico.

Zvečer smo prispeli pred Veliko poslopje, v katerem bi moral predavati o ribah, ki ne morejo brez vode, in o ljudeh, ki so lahko brez rib. Imel sem tremo. Povedali so mi, da je velika dvorana napolnjena do zadnjega kotička.

Pločnik pred Velikim poslopjem je bil prekopan. Nerodno sem stopil in že sem letel skozi katakombe in labirinte. Po nekaj urah lečenja sem prispel v brezračni prostor, a nato v orbito Zemlje. Bil sem presrečen, da ob mojem pristajanju ni bilo nikogar v bližini. A sem se motil. Že v naslednjih dneh je vse mesto govorilo, da sem padel z Marsa.

Od tedaj vsako popoldne prebijem v starem usnjenem naslanjaču. Naslanjač je pri oknu, a okno poleg knjižne omare, omara pri vratih, a nad vrati navaden zvonec, ki lahko vsak hip zazvoni.

Prepričan sem, da bo moje predavanje zapustilo poslušalcem najgloblji vtis. S pomočjo poizkusov sem ugotovil, da riba ne more živeti brez vode, a človek v resnici lahko brez ribe...

ŠPORTNI VESTNIK

● ODLOČITEV IZOSTALA

V tretjem spomladanskem kolu 2. koroškega nogometnega D razreda je bil v Celovcu na sporedu derbi obeh vodečih nogometnih moštev — SAK in Wölfnitz. Pred 450 gledalci se je obetajoča tekma končala z remijem 3:3, tako da je boj za prvo mesto ostal še vedno mikaven in odprt. V lestvici se vrstni red vodilne trojice ni spremenil, le moštvo Launsdorfa se je približalo vodilnima kluboma za eno točko. Vodi torej Wölfnitz (29 točk) pred SAK (28) in Launsdorffom (24).

Gledalci na Koschatovem igrišču so v nedeljo videli zelo dober nogomet, ki se je posebej še odlikoval po borbenosti in pripravljenosti obeh moštev. Slovenski atletski klub je tokrat nastopil z novim vratarjem iz Velenja Hočevarjem, ki je na splošno napravil dober vtis.

SAK je že v prvi minuti dosegel zadelek in nasprotnika šokiral. Izvrstni Fera je po prostem strelu P. Waldhauserja in po Singerjevi podaji z glavo ukanil nasprotnikovega vratarja. Ko je v 33. minuti Fera ponovno zatresel nasprotnikovo mrežo, nihče ni več mislil na preobrat. Vendar pa je nasprotnik prevzel režijo na polju in še pred polčasom dosegel zadetek. Pritisk Wölfnitza tudi v začetku drugega polčasa ni ponehal in gostje so nato po vratarjevi napaki v 7. minuti izenačili. Tretji gol za SAK je nato dosegel spet Fera (80.), toda že v protinapadu so gostje dosegli zaslužen gol in izenačili na 3:3.

SAK v nedeljo ni igral v najmočnejši postavi. Manjkala sta Marjan Pandel, ki je imel hudo prometno nesrečo, kjer se je sam težko poškodoval, mati pa je podlegla težkim poškodbam, medtem ko je Mirko Oraž poškodovan na nogi.

● GLOBASNICA BREZ SREČE

Nogometno moštvo Globasnice je tudi v svoji tretji spomladanski prvenstveni tekmi ostalo brez točk. Tokrat je Globasnica igrala v Rudi in tam podlegla 2:7 (0:4). Manjkal je vratar Planinšič, ki ga je nadomestil nesrečni Čebul. Dobro sta igrala Komar in Miheu, ki je dosegel oba zadetka za Globasne. Prvič v letošnji sezoni je igral spet Onitsch, ki pa visokega poraza ni mogel odvrniti. Naslednja prvenstvena tekma bo v Globasnici (v nedeljo 14. aprila), nasprotnik pa bo moštvo Žitare vasi. Tekma se bo pričela ob 15.30 uri.

Nekateri rezultati ostalih 2. razredov: Ledince — Kostanje 1:1, Št. Ilj — Bilčovs 2:2, Št. Janž — Borovlje 0:0, Šmihel — Št. Michael v Labotski dolini 3:0.

● NOGOMETNI TURNIR V ŠT. JANŽU

Športno društvo Št. Janž bo na velikonono nedeljo priredilo nogometni turnir, ki se ga bodo udeležila 4 moštva: ATUS Bistrica, član 1. B razreda (na 4. mestu), Slovenski atletski klub, član 2. D razreda (2. mesto) in člana 2. C razreda Bilčovs (7. mesto) ter Št. Janž (6. mesto). Nogometni turnir, ki pomeni za omenjene klube nekakšno premostitev 14-dnevnega odmora, se bo pričel ob 13. uri. Razglasitev zmagovalca bo po končanem turnirju na veselici v gostilni pri Tišlarju.

● SMUČARSKO PRVENSTVO V SELAH

Pri lepem pomladanskem vremenu in pri razmeroma dobrih snežnih razmerah so se pred nedavnim pomerili selski smučarji, da iz svoje vrste izberejo letošnje prvake. Klub temu, da je bilo mnogo članov odsotnih, se je na tekmovalcu zbralo nad 60 tekmovalcev. Tekmovalci so na progi v Pušlčevem prevozu dva veleslaloma. Smučarska prvaka sta postala veteran in idol selske mladine Maks Oraž in mlada Veronika Dovjak. Zmagala sta športnika, katerih odnos do športa je pravilen in zladen. Zanimivo je, da goji selska mladina smučarski šport tudi brez žičnice.

Rezultati — **otroci**: 1. Werner Oraž (1:15,0), 2. Milan Oraž (1:30,9), 3. Walter Ogris (1:33,4);

žolke: 1. Veronika Dovjak (1:18,7), 2. Marta Oraž (1:59,4);

žolke: 1. Pepi Čertov (1:12,2), 2. Franci Kelih (1:13,4), 3. Flori Hribnik (1:14,6);

ženske: 1. Majda Dovjak (1:27,2), 2. Pavli Oraž (1:37,0), 3. Justi Olip (1:45,7);

splošni razred: 1. Maks Oraž (1:08,0), 2. Erik Travnik (1:09,6), 3. Walter Roblek (1:10,3);

netekmovalci: 1. Stanko Olip (1:19,3), 2. Martin Čertov (1:19,8), 3. Hanzi Travnik (1:21,2). (F. M.)

● NAMIZNI TENIS

DSG Sele — St. Margarethen 10:0
DSG Sele — Brückl/Mostič 10:0
Št. Janž — Tinje 10:0

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32-5-50 — Tiska: Založništvo in tiskarska družba A. J. Drava, Celovec — Borovlje.

GRAŠKI JUGOVZHODNI SEJEM

Spomladanski sejem

OD 27. APRILA DO 5. MAJA

MEDNARODNA PONUDBA ZA KMETIJSTVO, OPREMO OBRATOV, POTREBŠČIN ZA DOM IN STANOVANJE

IZ 41 DRŽAV

- 11 strokovnih razstav
- Najboljša informacija in nasvet —
- jamstvo za ugoden nakup!

RADIO PROGRAM

CELOVEC

SOBOTA, 13. 4.: 6.00 Jutranja gimnastika — 7.55 Naš hišni vrt — 8.05 Družinski obzorik — 9.05 Melodije ob velikih sobotah — 10.00 V žarišču — 10.45 Naša lepa domovina — 12.00 Roglje ob velikih sobotah — 14.00 Voščila — 15.15 „Velikonočna noč“ Igra — 17.10 „Dojga noč je za nami“ — 18.00 Koroški slikar in kmet Werner Berg — 19.05 Koračnice — 20.10 „Predarlska po nohtah“ — 21.30 „Od Ariburga do Bodenskega jezera“ — 22.10 Šport — 22.20 Plesna glasba po naročilu.

NEDELJA, 14. 4.: 6.11 Igra na orgle — 8.15 Kaj je novega? — 10.30 „Ali, mojster žeparjev“ — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.10 Ogledalo mestnega gledališča — 13.45 Iz domovine — 14.30 Voščila — 16.00 „Govorilna ura pri dr. Weissu“ — 17.05 Ljudski koncert — 18.00 „Jajca iz lupine“ — 19.00 Nedeljski šport — 20.10 Avstrijska rallye — 21.15 Zadnja postaja Dunaj — 22.10 Šport.

PONEDELJEK, 15. 4.: 6.11 Igra na orgle — 8.05 Šport ob prazniku — 8.15 Oddaja za starejše ljudi — 9.45 Zveneči mozaike — 10.30 „Hiša ob pobočju“ — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.10 Opoldanski koncert — 13.45 Iz domovine — 16.00 „Naš oče Malchus“, igra — 17.05 Kaj radi slišimo... — 18.00 Veseli godci — 19.00 Šport ob prazniku — 20.10 Operetni koncert — 21.00 Operetni koncert — 22.10 Šport.

Za takoj ali po sporazumu iščemo **SERVIRKO**

fudi začetnico, dober zaslužek, vključitev v družinsko okolje.

Ponudbe na naslov: Familie Eggen-schwiler, Restaurant Storchen, CH 4712 Laupersdorf (Schweiz)

SOBOTA, 13. 4.: 16.30 Za otroke — 16.55 Zablodeni planet — 17.15 Mojemu psu je ime bumerang — 18.00 Za družino — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Novo v kulturi — 18.55 Dober večer želi Heinz Conrads — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Eiger — 21.35 Šport — 22.05 Čas v sliki — 22.10 Pustolovci. Film.

NEDELJA, 14. 4.: 11.00 Pomlad na Dunaju — 16.30 Wicki in močni možje — 16.55 Ida in Ob — 17.25 Peter — 17.30 Pustolovščine v mavrični deželi — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Ob nedeljah ob šestih — 18.40 Evropska zapuščina — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Šport — 20.15 Kabaret-kabaret — 21.30 Čas v sliki — 22.00 Latigo. Komedija z divjega zapada.

PONEDELJEK, 15. 4.: 16.25 Za otroke — 16.35 Ida in Ob — 17.05 Za mladino — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Počitniški raj izven sezone — 18.45 Family tree — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Šport — 20.15 Razbiti vrč — 21.45 Čas v sliki.

TOREK, 16. 4.: 18.00 Angleščina — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Živalski raji — 19.00 Slike iz Av-

AVSTRIJA 1

strije in Južne Tirolske — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Vaš nastop, prosim — 21.00 Kulterer — 22.15 Čas v sliki.

SREDA, 17. 4.: 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Vse krato sveta — 16.30 Mali slon — 17.15 Antena. Mednarodni mladinski obzorik — 17.35 Indian River — 18.00 Francoščina — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Trije dečki in tri deklice — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Vitrina. Komedija — 21.30 Prerezi — 22.30 Čas v sliki.

ČETRTEK, 18. 4.: 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Kaj je Public Relation — 18.00 Italijanščina — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Športni mozaike — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Junak — 21.40 Iz medicinske šole — 22.10 Čas v sliki.

PETEK, 19. 4.: 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Deklica — 18.00 Ostani zdrav! — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Zaljubljen v čarovnico — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Onednina linija — 21.10 Lep primer — 21.55 Čas v sliki — 22.00 Erotika v letu 1958.

TOREK, 16. 4.: 8.10 Šolska oddaja — 16.05 Jugoslovanska folklor — 17.35 Šolska oddaja — 17.55 Kdo je napravil Vidku strajčico — 18.10 Obzorik — 18.25 Jazz na ekranu — 18.55 Mozaike — 19.00 Prehrana dojenčkov — 19.20 Tišina, na vrsti je nemi film — 19.45 Risanka — 19.50 Cilcak — 20.00 Dnevnik — 20.30 Mi med seboj — 21.35 Kmetje — 22.30 Dnevnik.

SREDA, 17. 4.: 8.10 Šolska oddaja — 15.55 Madžarski dnevnik — 17.10 Beli kamen — 17.40 Obzorik — 17.55 Nogomet Jugoslavija: SZ — 19.45 Risanka — 19.50 Cilcak — 20.00 Dnevnik — 20.35 Film tedna: dr. Strangelove — 22.05 Dnevnik.

ČETRTEK, 18. 4.: 8.10 Šolska oddaja — 15.55 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu — SZ: ČSSR — 18.25 Obzorik — 18.40 Zlati cekin — 19.15 Naš ekran — 19.45 Risanka — 19.50 Cilcak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Kam in kako na odhiti — 20.40 Vest in pločevina: Divji lov — 21.15 Monitor: Olimpija — 21.40 Poročila z volilne konference ZK Vojvodine — 21.55 Dnevnik.

PETEK, 19. 4.: 8.10 Šolska oddaja — 16.35 Madžarski dnevnik — 17.25 Pisani svet — 18.10 Obzorik — 18.25 Podpeški oklet in ansambel Franca Flereta — 18.55 Mozaike — 19.00 Naš vsakdanji kruh: Hranila — 19.25 Kažipot — 19.45 Risanka — 19.50 Cilcak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Tedenski gospodarski komentar — 20.40 Pojmo v dežju — film — 22.20 Poročila z volilne konference ZK Vojvodine — 22.30 Dnevnik.

SLOVENSKE ODDAJE

SOBOTA, 13. 4.: 9.05 Spev velikega tedna.

NEDELJA, 14. 4.: 7.05 Duhovni nagovor — Vstal je gospod, upanje moje.

PONEDELJEK, 15. 4.: 7.05 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

TOREK, 16. 4.: 9.30 Naša viža — lep pozdrav — 13.45 Informacije — športni mozaike — Rdeče, rumeno, zeleno.

SREDA, 17. 4.: 13.45 Informacije — Popevke — Iz koroške literarne delavnice.

ČETRTEK, 18. 4.: 13.45 Informacije — Družinski magazin.

PETEK, 19. 4.: 13.45 Informacije — Kar po domače.

LJUBLJANA

SOBOTA, 13. 4.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Studio za najdene skladbe — 10.15 Glasbeni dražbič od tu in tam — 11.15 Z nami doma in na poti — 12.10 Melodije za opoldan — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji — 15.40 Pojo naši operni pevci — 16.00 „Vrtljak“ — 17.10 Kitara v ritmu — 17.20 Gremo v kino — 18.15 Dobimo se ob isti uri — 19.15 Z ansamblom Mojmir Sepeta — 20.00 Spoznavajmo svet in domovino — 21.15 Majhni ansambli zabavne glasbe — 22.20 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

NEDELJA, 14. 4.: 6.50 Danes za vas — 8.07 Radijska igra za otroke — 9.05 Še pomnite, tovariši... — 11.15 Voščila — 11.50 Pogovor s poslušalci — 13.15 Zabavna glasba — 14.25 Melodije z velikimi zabavnimi orkestri — 15.10 Nedeljska reportaža — 15.30 Popularne operne melodije — 16.00 Nedeljsko športno popoldne — 18.15 Radijska igra „Podoba v ogledalu“ — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.20 Zaplešite z nami — 23.05 Literarni nokturmo — 23.15 Jazz za vse.

PONEDELJEK, 15. 4.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.20 Pisana paleta lahke glasbe — 11.15 Z nami doma in na poti — 12.40 S tujimi pihalnimi godbami — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Amaterski zbori pojo — 14.30 Voščila — 15.30 Glasbeni intermezzo — 16.00 „Vrtljak“ — 17.10 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Lahka glasba slovenskih avtorjev — 19.15 Z ansamblom Toneta Kmetca — 20.00 Predstavljamo vam opero „Oberon“ — 22.15 Za jubileje jazz — 23.05 Literarni nokturmo — 23.15 Popevke se vrstijo.

TOREK, 16. 4.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.35 Pojeta zbor Slovenske filharmonije in ljubljanski komorni zbor — 11.15 Z nami doma in na poti — 12.10 Zvoki in barve orkestra Metropole — 12.40 Z domačimi ansambli — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Srečanje z glasbeniki — 14.40

7 dni dopusta na morju

SONČNA OBALA UMAG-PUNTA

S950.- z vožnjo tja in nazaj

Imamo še nekaj prostih mest za teden
od 3. 5. do 10. 5. 1974 in
od 10. 5. do 17. 5. 1974

Peljemo se ob
8.55 iz Doble vasi
9.30 iz Celovca — kolodvor
9.45 od gostilne Mlečnik v Kožentavri.

Prijave sprejema do 24. aprila

avtopodjetje

Sienčnik

9141 DOBRLA VAS, tel. (0 42 36) 219

„Na poti s kitaro“ — 15.40 Marjan Kozina: Baletna suita — 16.00 „Vrtljak“ — 17.10 Koncertni oder za domačino in gosta — 18.15 Z orkestrom Hans Carstre — 18.30 V terek nasvidenjel — 19.15 Z ansamblom Francija Puharja — 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi — 20.30 Radijska igra „Galilejev vnebohod“ — 21.20 Melodije v ritmu — 22.15 Od popevke do popevke — 23.15 Večer novejšje japonske glasbe.

SREDA, 17. 4.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.25 Otroške igre — 11.15 Z nami doma in na poti — 12.10 Zbrane melodije, znani orkestri — 13.15 Zabavna glasba — 14.30 Voščila — 15.30 Glasbeni intermezzo — 15.40 Baladne pesmi — 16.00 „Loto vrtljak“ — 17.10 Naj narodi pojo — 18.15 S pop ansambli — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Reprodukcijska orkestra RTV Ljubljana — 22.15 S festivalov jazz — 23.05 Literarni nokturmo — 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

ČETRTEK, 18. 4.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.35 Iz glasbenih šol — 11.15 Z nami doma in na poti — 12.10 Operetni zvoki — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Kaj vam glasba pripoveduje — 15.40 Poje sopranistka Cristina Deutekom — 16.00 „Vrtljak“ — 17.10 Popoldanski simfonični koncert — 18.15 S Plesnim orkestrom RTV Ljubljana — 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer — 21.40 Glasbeni nokturmo — 22.15 Nočni koncert — 23.00 V gosteh pri tujih radijskih postajah — 23.30 Popevke in plesni ritmi.

PETEK, 19. 4.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.35 Jugoslovanska narodna glasba — 11.15 Z nami doma in na poti — 12.10 Z velikimi zabavnimi orkestri v ritmu — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Iz mladih grl — 14.30 Voščila — 16.00 „Vrtljak“ — 17.10 Operni koncert — 18.50 Ogledalo našega časa — 19.15 Z ansamblom Maska Kumra — 20.00 Stop-pops 15 — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Besede in zvoki iz logov domačin — 23.05 Literarni nokturmo — 23.15 Jazz pred polnočjo.